

Mokslo Lietuva

Leidžiamas nuo 1989 m., du kartus per mėnesį

Nr. 22 (577)

Artejančių šv. Kalėdų ir Naujųjų 2017-ųjų metų proga – geriausi linkėjimai Lietuvos akademinėi bendruomenei. Linkime mums visiems susitelkti ir atgauti deramą įtaką, kuriant ir įgyvendinant mūsų valstybės strategiją

Lietuvos mokslininkų sąjungos taryba
ir „Mokslo Lietuvos“ redakcinė kolegija

Žiemos ramybė. J. Jasaičio nuotr.

ŠIAME NUMERYJE

Mokslo plėtra – nuoseklus ilgalaikis strateginis darbas Minint Lietuvos mokslo tarybos 25-metį

Prof. Dainius H. Pauža

Lietuvos mokslo tarybą, kaip ekspertinę patariamąją instituciją, 1991 m. įsteigė tuometė Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba. Šiuo metu ją sudaro valdyba ir du ekspertų komitetai, iš viso – 29 nariai. 2013 m. darbą pradėjo VIII kadencijos Taryba. Šiandien Lietuvos mokslo taryba – pagrindinė konkursų būdu mokslinius tyrimus ir susijusią veiklą finansuojanti institucija Lietuvoje.

Taryba administruoja reikšmingiausias mokslo plėtros programas, nustato mokslinės veiklos vertinimo kriterijus, skatina Lietuvos mokslo išteklių plėtrą, mokslo ir studijų institucijų veiklą. Kasmet skelbia per 30 paraiškų konkursų vykdyti valstybės užsakomuosius ir mokslininkų inicijuotus

■ Nukelta į 2 p.

LMT 25-mečio minėjime dalyvavo LR Seimo Pirmininkas prof. Viktoras Pranckietis, švietimo ir mokslo ministrė Jurgita Petrauskienė (dešinėje) ir kitų valstybės valdymo institucijų atstovai

Malonūs skaitytojai

Kviečiame prenumeruoti Lietuvos mokslininkų laikraštį „Mokslo Lietuva“, leidžiamą nuo 1989 metų. Šis laikraštis skirtas ne tik akademinėi, bet ir plačiajai visuomenei, visiems, kurie domisi mokslo raida, gyvenantiems tiek Lietuvoje, tiek ir bet kurioje kitoje pasaulio šalyje.

Galite užsisakyti:

- 1) spausdintą laikraštį „Mokslo Lietuva“ – Lietuvos pašto skyriuose arba jo internetinėje svetainėje „prenumeruok.lt“, kurį gausite įprastiniu paštu,
- 2) elektroninę laikraščio „Mokslo Lietuva“ versiją (PDF formatu), kuri bus atsiųsta elektroniniu paštu.

Prenumeratą galima apmokėti, naudojantis elektronine bankininkyste arba banko skyriuje. Aprašymą, kaip užsisakyti „Mokslo Lietuvą“, rasite apsilankę laikraščio svetainėje <http://mokslolietuva.lt/> ir dešinėje pasirinkę nuorodą: „Mokslo Lietuvos“ prenumerata. Tikimės, kad „Mokslo Lietuva“ visada bus laukiama Jūsų namuose.

Kviečiame Jus lankyti ir Lietuvos mokslininkų sąjungos svetainėje <http://lms.lt/>. Su geriausiais linkėjimais „Mokslo Lietuvos“ redakcija

Lietuvos mokslo tarybos
25-metis: aktualijos, vizijos,
linkėjimai

● 1–2, 11–12 p.

Pokyčiai ar tęstinumas?

● 3 p.

Lietuvos Respublikos Seime
ir Vyriausybėje

● 3, 5 p.

Vilčių ir darbų apmąstymai

● 4, 5 p.

Darbą pradėjo nauji Švietimo
ir mokslo ministerijos
vadovai

● 6 p.

Kristijono Donelaičio
atminties paveldas

● 6 p.

Lietuvos mokslininkai
tarptautiniuose tyrimuose:
„AGRICISTRAD“ projekto
patirtis

● 7 p.

Aukso medalius vėl laimėjo
jaunieji Vilniaus universiteto
tyrėjai

● 8 p.

Nauji architektūros paveldo
apsaugos sprendimai

● 8 p.

Parodos, renginiai, naujos
knygos

● 9 p.

Šventiniai linkėjimai

● 10 p.

Mokslo plėtra – nuoseklus ilgalaikis strateginis darbas

Minint Lietuvos mokslo tarybos 25-metį

Lietuvos mokslo tarybos VIII kadencijos nariai ir buvę vadovai (2013 m.). Pirmininkas – prof. Dainius H. Pauža

■ Atkelta iš 1 p.

tyrimus, tarptautinio bendradarbiavimo projektus, teikia finansinę paramą tyrėjų karjerą ir mobilumą skatinančioms veikloms. Šiuo metu Lietuvos mokslo taryba administruoja 40 nacionalinių ir tarptautinių finansavimo priemonių.

Investicijos – į mokslo sritis

Lietuvos mokslo tarybos dalyvavimas šalies mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) bei inovacijų raidos mūsų valstybėje per 25 metus išsiplėtė. Šiandien jau nebekyla klausimų, ar reikia konkursinio finansavimo, nes visi sutinka, kad jo principai yra būdas šalies mokslui būti konkurencingam viso pasaulio mastu. Metinis Tarybos konkursinio finansavimo biudžetas 2016 m. siekia 20 mln. eurų.

Nors nemažai mūsų šalies studijų, mokslo ir ūkio sektorių turi tam tikrų stiprybių

ir potencialo, tačiau kol kas efektyviausios yra investicijos į tuos mokslinius tyrimus ir inovacijas, kurie išryškina stipriausias mūsų šalies mokslo sritis. Tarkime, nuo seno daugiausia pasiekimų turime lazerių ir biotechnologijų mokslo srityse.

Viena iš prioritetinių MTEP krypčių ir valstybės prioritetinių sričių – lituanistika. Mokslo ir studijų įstatyme lituanistikos prioritetas yra laikomas vienu iš mokslų ir studijų grindžiančių principų. Mokslo ir studijų institucijos, dalyvaujančios įgyvendinant šį prioritetą, laikomos vykdančiomis strateginės reikšmės veiklą. Taryba finansuoja lituanistikos plėtros mokslinius tyrimus ir jų sklaidą pagal šioms reikmėms skirtą Valstybinę lituanistikos programą, rūpinasi dar 2010 m. pradėtos kurti „Lituanistikos duomenų bazės“ tobulinimu ir plėtra.

Didelis postūmis įvyko žemės ūkio moksluose, jiems įgavus atskirą mokslo srities statusą. Šiais metais sėkmingai baigta

nacionalinė mokslo programa „Sveikas ir saugus maistas“ parodė, kad MTEP projektai maisto mokslo, įvairių tarpdisciplininių tyrimų srityse turi labai didelį potencialą siūlant sprendimus aktualioms šalies žemės ūkio problemoms spręsti.

Finansavimas Lietuvos mokslui turi augti

Pažangūs tyrimai, kuriant naujus produktus, diegiant arba iš esmės tobulinant naujus procesus ar sistemas, atliekami ir kitose srityse, tačiau kol kas kalbėti apie laukiamą proveržio kryptis ankstoka. Juolab kad šalies mokslui kyla specifinių problemų – ir ne vien MTEP sektoriuje. Įvertinus „Eurostato“ duomenis, akivaizdu, kad verslas vangiai bendradarbiauja su mokslu. Lietuvoje menkai išplėtotas ir mokslui imlus verslas. Palyginus su Europos šalių vidurkiu, Lietuvoje verslas mokslui skiria 4 kartus mažiau lėšų, valstybė – 2 kartus mažiau.

Pažangiausių MTEP projektų skaičiaus augimui didžiausios įtakos turi užsienio lėšos, kurių gauname kiek daugiau nei vidutiniškai Europoje. Iš užsienio gaunamo finansavimo lygis Lietuvoje panašus kaip Čekijoje, Liuksemburge, Latvijoje. Vis dėlto net ir gaunant didesnę finansavimą iš užsienio, mokslo finansavimo lygis Lietuvoje – žemiau Europos vidurkio. Norime pabrėžti, kad parama mokslui valstybiniu mastu neturėtų priminti vienkartinės labdaringos veiklos. Tai turi būti ilgalaikis strateginis darbas visuose lygiuose: planavimo, finansavimo ir vertinimo.

Ateitis: atviras, verslui ir visuomenei įdomus mokslas

Kalbėdami apie šalies mokslo dabartį, galvojame apie tai, kas bus po penkerių ar dešimties metų. Diskutuojame, kokios lėšos ir kada pasieks mokslininkus, kaip būsime pasirengę po 2020-ųjų, kai sumažės ES struktūrinė parama.

Siekiame stiprinti ir mokslininkų rezultatyvumą, tarptautiniuose konkursuose rungiantis dėl daug didesnių dotacijų. Esame numatę priemonę iš ES investicinių fondų, skirtą aukšto lygio MTEP projektams finansuoti: gavę finansavimą, Lietuvos mokslininkai būtų įpareigoti teikti projektą gauti dotacijai iš Europos mokslo tarybos. Šios dotacijos vertinamos kaip vienos iš labiausiai prestižinių Europos tyrimų erdvėje.

Itin svarbu toliau didinti verslo ir mokslo bendradarbiavimo galimybes, nes tai taip pat ir finansavimo šaltinis, ir būdas atverti mokslą visuomenei, kad jis teiktų kuo didesnę naudą modernizuojant Lietuvos ūkį, stiprinant šalies žmogiškąjį kapitalą ir ugdant išsilavinusius piliečius. Pokyčiai – neišvengiami, nes mokslo bendruomenei, finansuojančioms mokslų institucijoms ir mokslo politikos formuotojams šiandien vieni aktualiausių klausimų yra mokslinių tyrimų infrastruktūrų plėtra ir atviras mokslas. Tai – laukas, kuriame interesų atranda ir verslas. Pavyzdžiais galėtų būti įspūdingi moksliniai rezultatai visiems žinomoje Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijoje CERN bei savo duomenų bazes atvėrusi NASA, kurios tyrimų rezultatais sėkmingai naudojasi verslas. Šios sritys labai svarbios ir Lietuvoje laukiamam MTEP proveržiui.

Lietuvos mokslo taryba yra Europos mokslinius tyrimus finansuojančių ir vykdančių institucijų asociacijos „Mokslo Europa“ (angl. *Science Europe*) narė, atstovauja Lietuvos mokslui Europos Sąjungos institucijose, programos „Horizontas 2020“ komitetuose, kitose tarptautinėse organizacijose.

Sveikinu visų tarybos kadencijų narius, jos veikloje dalyvavusius ir dalyvaujančius mokslininkus bei specialistus. *Parengta pagal gruodžio 19 d. kalbą iškilmingame LMT posėdyje*

Lietuvos mokslininkų sąjungos tarybos nariai (iš kairės): prof. Bronius Kaulakys ir prof. Pranas Baltrėnas LMT 25-mečio minėjime. LMT fotoarchyvo nuotr.

REDAKTORIAUS KOMENTARAS

Pokyčiai ar tęstinumas?

Prof. dr. Jonas Jasaitis

Prekių ir nuotykių manija

Kokie pasitinkame didžiausias metų šventes ir žengiamo per Naujųjų slenkstį? Žvelgiant į nunarintas galvas, susiduriant su abejingai klaidžiojančiais ar net atšiauriais, viskuo nepatenkintais žvilgsniais, sunku patikėti, kad atėjo Kalėdų metas. Kaip pajusti tą išskirtinę šventišką nuotaiką, kai dar spalviu nepasibaigus prekybos centrų vestibiuluose jau ėmė blykčioti plastikinės eglės, reklaminiuose stenduose ir vitrinose vis įkyriau lindo jau net ne kvietimai, o reksmingi reikalavimai pirkti, naudojantis neva dar niekada nematytomis nuolaidomis? Žinių laidos rodė „juoduosius penktadienius“ ir per juos kilusias muštynes, pranešinėjo apie sužalotus ir sutryptus.

Naujametės tematikos filmukuose rodomi jauni, bet suirzę klestinčių firmų vadovai, tvirtinantys, kad niekada nešvenčia Kalėdų ir jau seniai nėra matę artimųjų. Esą reikia kovoti su vis agresyvesniais konkurentais, nervintis dėl kintančios finansinės situacijos ir ieškoti, kuo skatinti pirkėjų srautus. Čia pat buities rūpesčių slegiami laksto neturtingi, bet talentingi filmuotų pasakaičių herojai, atstovaujantys kitam socialiniam sluoksniui, vėliau tarsi ant lėkštutės atnešantys laimingą pabaigą ir sau, ir viskuo nusivylusiems aukštuomenės atstovams.

Tik džiaugtis nebebus kada, nes laikrodžiai jau skelbs vidurnaktį, o petardų sproginėjimai ir salietų šūviai primins, kad Trijų Karalių atėjimas – daugeliui nebesvarbus. Kuo dabar vilios vitrinos? Ar taip ir toliau gyvensime – nuo „Valentino“ iki „helovino“, išsigelbėjimo tikėdamiesi ekstremaliuose pojūčiuose ir rekorduose, adrenalino ir Bermudų trikampio, Eldorado ir Atlantidos paieškose? Ar visa tai, kas šalia, jau nebeverta dėmesio? O gal kaip tik čia slypi tikrasis grožis ir tikroji prasmė? Artimųjų būrelyje, nuoširdžioje šypsenoje, tvirtos draugiškos rankos paspaudime.

Ramybė, viltis ir pasitikėjimas

Bankų „ekspertai“ jau suskaičiavo, o etatiniai komentatoriai aptarė, kad šiemet mūsų emigrantai į Lietuvą atsiųs gerokai mažiau eurų negu pernai. Ar kas nors prisimena, kaip buvo pernai – ar mažiau nei užpernai? Kaip bus dar po metų – mažiau nei šiemet? Tegu tie ekspertai, tarsi biblijiniai „fariziejai ir rašto aiškintojai“, nustoja dėstyti apokaliptines prognozes ir bent kartą susimąsto, ką gali ir privalo padaryti, kad būtų kitaip, kad nelauktume siuntų ir perlaidų iš mistinio užsienio, o apsidairę čia pat rastume daugybę galimybių išspręsti savo kasdienes problemas. Juk didžiausias problema – valstybės atkūrimo ir jos tarptautinio pripažinimo – jau seniai sėkmingai išsprendėme. Juk niekas nenorėtų bilieto į, pavyzdžiui, 1985-uosius.

Kitokia dabar Lietuva. Galinti pati, be svetimų bankų ekspertų, diletantų stebėtojų ir apsišaukėlių patarėjų, išsiaiškinti, kaip subalansuoti savo biudžetą, kaip apsirūpinti darbu – pragyvenimo šaltiniu, kaip išlyginti absurdišką importo ir eksporto plyšį, kaip sustabdyti vis labiau smaugiančios skolos augimą. Kaip padaryti savo valstybę patrauklią savo piliečiams ir maloniai stebinančią svečius, kad pastarieji, grįžę į savo namus, imtų iš mūsų pavyzdį, o ne iššaukiančiai šaipytusi? Tokį uždavinį išspręsti galima tik nuolatiniu darbu, o ne tariamai stebuklingais receptais.

Kada gyvensime geriau? Pirmiausia tada, kai išmoksime besąlygiškai laikytis savo pačių įstatymų, savo Konstitucijos, atsiremiančios į savo Statutą, iš kurio mokėsi daugelis Europos valstybių. Antai, vadinamasis „karas keliuose“ – geriausias įrodymas, kad iki suvokimo, jog reikia laikytis eismo taisyklių, mums kol kas daug toliau nei arklio traukiamam vežimui iki Mėnulio.

Ištęstinių studijų studentams, kurie atvyksta į konsultacijas iš įvairiu atstumu nuo universiteto nutolusių savi-

valdybių, kelis kartus esu pasiūlęs važiuojant suskaičiuoti kitų vairuotojų eismo taisyklių pažeidimus. Nemenką jų dalį tokia užduotis nustebino, nes taisyklių laikomasi tik tada, kai netoliese budi policininkai arba įrengti greičio viršijimą fiksuojantys prietaisai. Kiti, bandę vykdyti užduotį, sakėsi greitai susipainioję, ypač tada, kai bandė fiksuoti ir pažeidimų rūšis. Važiuodami tvarkingai ir tik leistinu greičiu, daugelis jautėsi labai nepatogiai, tarsi būtų tapę eismo kliūtimi: jiems blykčiojo žibintais ir ragino garsiniais signalais, o aplenkdami sukiojo pirštus prie smilkinio. Ir dabar matome, kaip elgiasi, šiomis dienomis trumpam sugrįžę į Lietuvą, vairuojantieji užsienio valstybių numeriais pažymėti automobiliai. „Taigi, juk čia – Lietuva, čia niekas nesilaiko įstatymų.“

Dar baisesnė problema – smurtas šeimose ir jo neišvengiama pasekmė – patyčios: mokykloje, darbovietėje, prekybos centre, gatvėje. Tik pradėję fiksuoti šio tipo nusikaltimus, pamatėme jų mastą. Jokie alkoholinių gėrimų kainų pokyčiai nepadės, jei bent elementariai nesuvoksime, kas yra vaišinimosi kultūra. Jokių akcijų „Darom“ nereikės, jei patys savo valstybėje nešiukslinsime. Lygiai prieš dešimtmetį išleistoje, daug kam jau gerai žinomoje knygoje, nagrinėjančioje sąžiningumo įtaką rinkos pokyčiams (Kolp A., Rea P. „Integrity is a Growth Market“), išvardintos septynios verslo dorybės: drąsa, tikėjimas, teisingumas, apdairumas, santūrumas, meilė ir viltis. Kokios stebėsenos ir teisinės institucijos gali padėti, jei šios dorybės netaps asmenybės savastimi?

Reikia pokyčių? Sugriausime ir išsiaiškinsime

Pastarosios savaitės stebina griausmingos retorikos proveržiais. Antai, koks klyksmas kilo Seime, naujajai valdančiajai daugumai pasiūlius atšaukti neefektyviai veikiančią lengvatą patalpų šildymui. Labiausiai triukšmavo iki šiol valdžiusieji. Girdi, biudžetas privalo būti „socialiai orientuotas“ ir atliepiantis gyventojų lūkesčius. Buvo pamiršę tik vieną smulkmenėlę – suplanuoti 34 mln. eurų šiai lengvatai pratęsti. Tokį „socialdemokratišką“ rūpestį liaudimi karštai palaikė ir ilgam užsikonservavusios opozicijos lyderiai, tačiau taip pat pamiršę, kaip prieš keletą metų sprendė finansų krizės iššūkius, nurėždami atlyginimus ir dirbančiųjų pensijas. Net Tartiufas galėtų pasimokyti tokio išradingumo, nes lėšų patiriamiems nuostoliams kompensuoti teks rasti ką tik suformuotai Vyriausybei.

Toliau – dar gražiau. Pradėjus aiškėti didžiuliam aferų kamuoliui (atseit) valstybės valdytuose „Lietuvos geležinkeluose“, ilgą ir griausmingą pareiškimą suraitė buvęs opozicijos lyderis, griežtai pareikalavęs, kad ką tik pradėjusios dirbti Vyriausybės vadovas išsamiai pasiaiškintų dėl ilgamečių šios bendrovės ryšių su Rusijos įmonėmis, dėl galimų pavojų nacionaliniam saugumui ir visomis kryptimis skirstytos paramos bei labdaros, užuot gautą pelną tvarkingai nešus į valstybės iždą. Štai koks akylas ir patriotiškas tas buvęs lyderis. Tačiau kodėl jo regėjimas iki šiol buvo toks sutrikęs ir kas paskatino tik dabar praregėti?

Nauja Seimo narė, niekaip negalinti apsispręsti, ar ji priklauso pozicijai ar opozicijai, ir kol kas besimurkdanti „mišrioje“ terpėje, neseniai paskelbė aštrų traktatą apie tai, kad rinkiminėse partijų programose visur buvo akcentuojami pokyčiai, o koalicinėje, jau patvirtintoje programoje vietoje planuotų pokyčių atsirado tokia prieštarai vertinama sąvoka, kaip tęstinumas. Ar tai reiškia, klausia traktato autorė, kad pokyčių nebebus? Tačiau retoriniais ir aktoriniais gabumais pagarsėjusiai politikai dera ir pačiai apsispręsti, kurioje pusėje ji save mato – tarp dirbančių ar tarp viską peikiančių.

Kasdien girdime politikais besivadinančių šūkius apie tai, kad universitetų reforma – neišvengiama ir tuoj pat bus įvykdyta, tik nematyti, kad kuris nors iš jų būtų pasirengęs išsamiai analizuoti, kokias dabarties problemų priežastis įvardija pati akademinė bendruomenė. Tokiai analizei reikia ir žinių, ir laiko. Dabar ši bendruomenė, girdėdama tik priekaištus ir matydama, kad jos pačios balso nesiruošiama klausyti, vargu ar gali ramia širdimi pasitikti šventes. Kaip jai jaustis, kai kažkas jau suskaičiavo, kiek universitetų bei mokslo centrų liks ir kuriai visuomenės daliai (trečdaliui ar dar mažiau) bus leista įgyti universitetinį išsilavinimą? Ar neišprususi visuomenė suvoks pokyčius ir juos įgyvendins? Ar ponai politikai nepamiršo Konstitucijos?

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

Seimas pritarė XVII Vyriausybės programai. Gruodžio 13 d. Seimas pritarė Ministro Pirmininko Sauliaus Skvernelio pateiktai XVII Vyriausybės programai, kurią parengė Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos ir Lietuvos socialdemokratų partijos koalicija. Už tai numatantį Seimo nutarimą balsavo 86 Seimo nariai, prieš – 3, susilaikė 40 parlamentarų. Naujoji Vyriausybė gavo įgaliojimus veikti ir privalo per 3 mėnesius parengti bei patvirtinti konkrečias priemones šiai programai įgyvendinti.

Vyriausybės programą palaikė Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Lietuvos socialdemokratų partijos, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcijų nariai, vienas Mišrios Seimo narių grupės narys. Frakcijos „Tvarka ir teisingumas“ nariai balsavo mišriai – trys parlamentarai balsavo už, trys susilaikė. Programai nepritarė Liberalų sąjūdžio ir Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijų atstovai.

Prisiekė XVII Vyriausybės nariai. Gruodžio 13 d. po Vyriausybės programos patvirtinimo prisiekė XVII Vyriausybės nariai: Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis, aplinkos ministras Kęstutis Navickas, energetikos ministras Žygmantas Vaičiūnas, finansų ministras Vilius Šapoka, krašto apsaugos ministras Raimondas Karoblis, kultūros ministrė Liana Ruokytė-Jonsson, socialinės apsaugos ir darbo ministras Linas Kukuraitis, susisiekimo ministras Rokas Masiulis, sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga, švietimo ir mokslo ministrė Jurgita Petrauskienė, teisingumo ministrė Milda Vainiutė, ūkio ministras Mindaugas Sinkevičius, užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, vidaus reikalų ministras Eimutis Misiūnas, žemės ūkio ministras Bronius Markauskas. Priesaiką priėmė Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis. Prisiekus naujosios Vyriausybės nariams, darbą baigė XVI Vyriausybė. Seimui pritarus jos programai, naujoji Vyriausybė gavo įgaliojimus veikti ir privalo per tris mėnesius parengti ir patvirtinti konkrečias priemones šiai programai įgyvendinti.

Ministro Pirmininko Sauliaus Skvernelio priesaiką priima Seimo Pirmininkas prof. dr. Viktoras Pranckietis

Mokslininkas – Seimo Pirmininko patarėjas. Vytauto Didžiojo universiteto politologas, humanitarinių mokslų daktaras prof. Algis Krupavičius tampa visuomeniniu Seimo Pirmininko Viktoro Pranckiečio patarėju. Politologas patarinės vidaus politikos, švietimo ir mokslo klausimais. Prof. A. Krupavičius šiuo metu vadovauja Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakultetui. 1991–1995 m. jis buvo Lietuvos politologų asociacijos prezidentas. Nuo 2003 m. – Europos rinkimų studijos atstovybės Lietuvoje direktorius, Lietuvos mokslo tarybos ekspertas, nuo 2004 m. – Lietuvos aukštojo mokslo tarybos narys. Seimo Pirmininkas ketina steigti visuomeninių patarėjų kolegiją, kurią netrukus papildys kitų sričių ekspertai ir profesionalai.

2016 m. Laisvės premijos – Prezidentui Valdui Adamkui ir prof. Vytautui Landsbergiui. Seimas, vadovaudamasis Laisvės premijos įstatymo 2 straipsniu ir Laisvės premijų komisijos 2016 m. gruodžio 14 d. sprendimu, nutarė skirti dvi 2016 m. Laisvės premijas – Prezidentui Valdui Adamkui ir Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkui – aukščiausiam Lietuvos Respublikos pareigūnui, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui Vytautui Landsbergiui. Laisvės premijos bus įteiktos Laisvės gynėjų dieną – 2017 m. sausio 13-ąją.

Užsieniečių įdarbinimas turi atitikti valstybės saugumo interesus. Gruodžio 15 d. Seimas atmetė Užsieniečių

Vilčių ir darbų apmąstymai

Lietuvos mokslo tarybos IV kadencijos nariai (1999 m.)

Habil. dr. Ingė Lukšaitė

Visos mokslo kryptys ir šakos savais metodais siekia pažinti pasaulį ir žmogų, o pažinimas yra kultūros dalis, tad iš esmės mes visi esame žmogiškosios kultūros lauko darbininkai. Visi turime bendrą jungtį: jei šlubuoja viena kuri grandis, vėliau ar anksčiau tai atsiliepia ir kitoms.

Atkūrus Nepriklausomybę, atrodė, kad tik dirbt ir norėk, bet mus pasivijo „istorinio materializmo“ suformuotas mentalitetas – labai siauras visuomenės funkcionavimo suvokimas. Išaiškėjo, kad nesuvokiama humanitarinių ir socialinių mokslų (HSM) reikšmė. Buvo bandyta jų vertę matuoti tik materialine nauda ir vertinti mokslo darbus, taikant tik autoritetinius kriterijus. Nepaisyta humanitarinių ir socialinių mokslų kūrybos žanrų įvairovės – vertinti tik straipsniai.

Atrodė, kad per pirmąjį nepriklausomos Lietuvos dešimtmetį daugelio pastangomis pavyko šiek tiek pakeisti tokį požiūrį, bet dabar kyla tas pats pavojus iš kitos pusės – to siauro mentaliteto ugdymas per aukštąsias mokyklas, kuriose arba silpsta supratimas, kad būtinas humanitarinis ugdymas ne tik humanitarinėse specialybėse, arba jo indėlis į mentaliteto ugdymą akivaizdžiai mažėja. Mažėja dėl Lietuvos mokslo materialaus skurdo arba dėl skurdaus supratimo.

Girdėjau buvusio VDU rektoriaus prof. Algirdo Avižienio, sukūrusio atsparumo gėdimams principą, kalbą apie būtinybę humanitariniams ir socialiniams mokslais ugdyti plataus mentaliteto visų mokslų specialistus, t. y. intelektualią ir gebančią aktyviai veikti inteligentiją, kad ir kokioje mokslo šakoje ji dirbtų, plataus išsilavinimo specialistus. (Beje, tas platus išsilavinimas nepakenktų ir kai kuriems Valstybės kontrolės darbuotojams.)

Galiu kalbėti apie LMT VI ir tik iš dalies apie VII kadencijos veiklą. Per tą laiką buvo formuojamas HSM reikšmės visuomenei

suvokimas. Švietimo ir mokslo ministerijos užsakytu dr. Giedriaus Viliūno vadovaujama mokslininkų grupė parengė HSM strategiją. Ją esmingai papildė Lietuvos mokslo taryba, suformulavusi Lituaniistikos prioriteto būtinybę ir konkrečias formas, kaip tą prioritetą įgyvendinti. Buvo suvokta būtinybė turėti Lituaniistikos plėtros programą. LMT VI kadencijos pradžioje veikė kelios metinės Lituaniistikos programos. Darbo grupės vadovas buvo Giedrius Viliūnas. Po to prasidėjo ilgalaikės programos kūrimas. Šiai grupei vadovavo dr. Danguolė Mikulėnienė. Vyriausybė patvirtino kartu su ŠMM parengtą programą 2009–2015 metams. Šis dokumentas, kartu su numatytu darbų finansavimu, padėjo pagrindus plačiai suprastos lituaniistikos tyrimų prioritetui Lietuvoje. Šiuo metu jau patvirtinta 2016–2024 m.

lituaniistikos tyrimų programa.

Atrodė, kad bus nuosekliai įgyvendinama 2011 m. Lituaniistikos plėtros programos atnaujinimo komisijos, kuriai pirmininkavo prof. Rūta Petrauskaite, suformuluota nuostata, kad lituaniistika laikoma esminiu kultūrinio valstybingumo stiprinimo veiksniu. Lituaniistika, kaip Lietuvos visuomenės savivokos ir savikūros būdas, turėtų tvirtinti ir plėtoti tautos tapatybę, ugdyti kūrybines bendruomenės ir jos narių galias, stiprinti gyvus žmonių ir valstybės ryšius. Tačiau prieš kelerius metus (o ir šiais metais) spaudoje pasirodė straipsniai, kuriuose lituaniistikos prioriteto įgyvendinimas buvo vertinamas, kaip didžiausia blogybė, kaip primityvus lobizmo apraiška ir vos ne kaip Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimas. Ar galima taip vertinti? Kokių tikslų siekiant atsiranda toks vertinimas?

Turime dar kartą stabtelėti ties lituaniistikos prioriteto svarba mūsų visuomenei, valstybei ir tautai. Jei suvokiame lituaniistiką kaip humanitarinių ir socialinių mokslų kūrinius, kurių tyrimo objektas yra Lietuvos valstybės, visuomenės, kultūros, lietuvių tautos, kalbos raida ir dabartis, tai aprėpiame visus mūsų bendruomenės buvimo pasaulyje aspektus. Tai ir mūsų valstybėje gyvenusios ir gyvenančios tautos, tai ir žmonės, kaip individai, ir visa įvairialypė visuomenė plačiame laike – nuo pirmųjų žmonių, gyvenusių mūsų teritorijoje, iki šiuolaikinės išsivaikščiojančios tautos ir dabartinę valstybę sudarančios visuomenės. Žmogus, pilietis, visuomenė, tauta, valstybė – tai pjūviai ir požiūrio kampai, galintys apibūdinti mūsų būvį pasaulyje. Ar nereikia mums to pažinti? Jei nereikia, tai mes nežinome, kur esame pasaulyje ir kaip mums jame orientuotis.

Ar galime gyventi be šio prioriteto? Manau, kad ne. Dėl daugelio priežasčių. Pirmiausia esame skurdi valstybė ir skurdo visuomenė. Turime taupiai naudotis turimais ištekliais. Antra, tebeturime nedidelį skaičių tyrėjų, todėl geras rezultatas tikėtinas tik ten, kur sutelkiamos jėgos. Trečia, mūsų HSM mokslai per visą XIX a. ir didesnę XX a. dalį dėl politinių aplinkybių iš esmės neturėjo sąlygų tiriamajam darbui. Per šimtmečius susikaupė didelis atsilikimas, palyginus su kaimynių – Lenkijos, Rusijos, Vokietijos – HSM įdirbiu.

Nebijau žodžio „atsilikimas“, nes tai yra tiesa. Dabar, kai atsivėrė galimybės pažinti pasaulyje naudojamus metodus, suvokti problematiką ir bandyti dirbti aukščiausio mentaliteto lygiu, mes dar negalime kalbėti visu balsu, kadangi trūksta tyrimų masto. Tai matyti, kai bandome rengti kurios nors šakos sintezes: ties viena tema jau yra gero-kai padirbėta, o štai kitoje vietoje – duobė. Tyrėjui, jei yra aktyvus ir sąžiningas, tenka imtis tyrimų arba burti jiems atlikti bendradarbius, o ne rašyti sintezę.

Drįstu sakyti, kad Lituaniistikos plėtros programa, vykdoma nuo 2009 m., paskatino mokslininkų aktyvumą, atvėrė galimybes tirti jų pačių pasiūlytas problemas. Išryškėjo perspektyva, kuri teikia paskatą kaupti duomenis būsimiems darbams. Visa tai daug prisidėjo prie mūsų labai duobėto kelio išlyginimo. Kai kur atlikti tyrimai padarė tas duobes ne tokias galias, o kai kur nors laikinai per plyšius permetė lieptus. Kai kur suformuluotos problemos ir apibrėžti tušti tyrimo laukai.

Savo pačių pažinimui ir reikalinga valstybė. Kada, jei ne dabar, mes galime pabandyti prabilti savo balsu apie pačius save? Tai – ne lobizmas, ne išskirtinių sąlygų sudarymas. Tai – jėgų mobilizacija neatidėliotiniams darbams padaryti. To nepadarys už mus nei Ispanijos, nei Vokietijos, nei bet kurių kitų kraštų mokslininkai. Net neįmanoma kalbėti apie kokį nors išskirtinumą, nes mes pusantro šimto metų neturėjome jokių sąlygų HSM plėtoti, kai kitų valstybių mokslininkai ramiai dirbo. Dabar turime savo valstybę, tad nebandyti to daryti arba atsisakyti gerai vykstančių darbų būtų tiesiog neleistina. Lituaniistikos plėtros programa nėra siekis naikinti kitų temų tyrimus. Tai – būdas sutelkti jėgas šiam prioritetui įgyvendinti.

Gera žinoma, kad pasaulio ekologai ir kitų gamtos mokslų atstovai deda daug pastangų, siekdami išlaikyti žemėje gyvybės rūšis, kurioms išlikti kyla pavojus. Pažvelkime į Lietuvos kultūrą, kaip į vieną iš pasaulio kultūros gyvybės formų. Todėl linkiu, kad švėsdama 25-metį, Lietuvos mokslo taryba ir jos VIII kadencijos darbuotojai tęstų pavykusį, VI kadencijos pradėtą ir VII realizuotą darbą – bendram mūsų visų labui. Beje, lenytynų knygų parašytos ir išleistos labai pigiai,

■ Nukelta į 5 p.

Lietuvos mokslo tarybos VII kadencijos nariai (po rotacijos) kartu su LR Seimo ir Vyriausybės atstovais (2011 m.)

Vilčių ir darbų apmąstymai

■ Atkelta iš 4 p.

nes tose lentynose yra didelė dalis darbo, įdėto remiantis mokslininkų savanoriškumo principu. Žmonės dirba pasiaukojamai, nes žino to darbo visuomeninę reikšmę.

Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus 2006 m. spalio 5 d. dekretu Nr. 767 suburta darbo grupė parengė „Pasiūlymus dėl humanitarinių ir socialinių mokslų ir studijų misijos, mokslinės veiklos vertinimo kriterijų ir šių mokslų valdymo principų“. Juose buvo siūloma mokslo reguliavimo sferoje siekti pusiausvyros tarp HSM prievolės nagrinėti Lietuvos bendruomenės problemas, puoselėti kultūros plėtrą ir, žinoma, gyvybinę tautos ir visuomenės egzistavimo pagrindą – lietuvių kalbą – bei tarptautinės HSM plėtros ir sklaidos principų.

Per tuos metus buvo ieškota tos pusiausvyros. LMT pagerino sąlygas lietuvių mokslininkų darbų vertimams į gausių tautų kalbas ir prisideda prie tokių kūrinių leidybos. Šį darbą būtina tęsti. Jau atsiranda ir mecenatų, kurie finansiškai paremia tokią

Lietuvos mokslo tarybos VII kadencijos (po rotacijos) Gamtos ir technikos mokslų komiteto nariai. Pirmininkas – prof. Vladas Vancevičius (2011 m.)

sklaida bei kultūrinė inercija, pasireiškianti ne iš mūsų pusės, bet akivaizdžiai stabdanti kitokio mentaliteto ar kitokios problematikos kūrinių priėmimą. Todėl turbūt tik savos valstybės parama gali padėti tokiems

reikšmingesnis. Tačiau užsienio leidyklos dažnai priima tik tam tikrų temų, atliepančių tų šalių politikos kryptis, veikalus, t. y. tokius darbus, kurie atitinka jų interesų ratą. Atsiminkime, kad kalbame apie humanitarinius ir socialinius mokslus, kurie ir kitose šalyse pirmiausia atitinka tų valstybių visuomenės poreikius.

Be abejo, tai, matyt, vertingi mūsų darbai, jei jie tinka kitų šalių mokslo bendruomenėms. Bet esama darbų, kurie svarbūs, kaip mūsų kultūros balsas. Tad, jei jau juos parengiame tarptautinei auditorijai, gal labiau vertinkime ir juos? Šiuo metu yra leidžiama daug dvikalbių leidinių, bet kodėl jie turi mažesnę vertę? Ar todėl, kad mes vėl linktame darbo kokybę vertinti ne kokybiniais kriterijais, o mechanisku suskaičiavimu, kur ir kas darbą atspausdino. Tad VIII kadencijos Lietuvos mokslo tarybos nariams galime palinkėti ir toliau ieškoti pusiausvyros tarp HSM prievolės atliepti Lietuvos bendruomenės problemas ir tarp tarptautinės HSM plėtros bei sklaidos principų.

Žvelgiant iš tam tikro atstumo į mokslininkų gyvenimą, beldžiasi klausimas: kodėl Lietuvos mokslininkai yra tokie pasyvūs, tokie „išbirę“ individai? Kodėl tarp jų neįsivieja bendra Lietuvos mokslo tarybos, Lietuvos mokslininkų sąjungos, laikraščio „Mokslo Lietuva“ veikla, kodėl netelkiami sąjungininkai švietimo ir mokslo ministerijai? Profesinės sąjungos

dar tik pradeda burtis.

Suprantu, kiekvienas nori dirbti savo darbą. Nesunku kritikuoti, kad blogai reguliuojamas mokslas, bet savo laiko, energijos, intelekto nenorime eikvoti bendriems dalykams. Tačiau taip mes patys kertame šaką, ant kurios sėdime. Pusantrų metų buvo sustabdyti jau laimėtiems projektams Europos Sąjungos paskirti pinigai. Sustabdyti būtent čia – Lietuvoje. Ar girdėjome, kodėl tai vyko, ar kėlėme tokį klausimą viešai? Ne, likome po vieną – nuolankūs tiems, kurie tai stabdė. Todėl manau, kad Lietuvoje tebėra labai aktualus mokslininkų savivaldos dalykas, mokslininkų interesų atstovavimo reikalas ir gebėjimo dirbti sutartinai ugdymas. Institucijų yra, tai gal jos gali ir sutartinai veikti?

Naudodamasi proga norėčiau padėkoti už bendradarbiavimą Lietuvos mokslų tarybos VI kadencijos, veikusios 2003–2008 m., nariams, taip pat gamtos ir technologijos mokslų kolegoms, kurie parėmė tiek geranorišku pitarimu, tiek kūrybiškais patarimais ne vieną, gal pradžioje atrodžiusį net kiek rizikingu sumanymą – HSM naudai. Tie penkeri metai buvo vienas ryškiausių mano gyvenimo laikotarpių. Buvo labai įdomu ir tikra prabanga dirbti tarp stiprių intelektualų. Asmeniškai dėkoju tuometiniam pirmininkui prof. Eugenijui Butkui, aktyviai ieškojusiam galimybių gerinti humanitarinių ir socialinių mokslų padėtį, VI kadencijos LMT mokslininkams, LMT referentams ir ypač patarėjui dr. Vladui Guogai, visiems gebėjusiems idėjas ar sumanymus paversti nutarimais, sprendimais ar kokiais kitais dokumentais.

Linkiu per kitus dešimtmečius Lietuvos mokslo tarybai sėkmingai tęsti pradėtus darbus, kurie duoda gerus rezultatus. Linkiu negriauti jau sėkmingai vykdomų darbų, ieškoti pusiausvyros tarp Lietuvos HSM mokslo raidos ir visuomenės poreikių bei tarptautiškumo. Linkiu išdrįsti taikyti kokybės kriterijus, ne tik vadinamųjų autoritetų suvokimu paremtus, ir tapti stiprių Lietuvos mokslininkų balsu. Su ateinančioms šviesiomis šventėmis! Gerų, sveikų ir kūrybingų Naujųjų 2017 metų visiems! *Parengta pagal gruodžio 19 d. kalbą iškilmingame LMT posėdyje*

Lietuvos mokslo tarybos VII kadencijos (po rotacijos) Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto nariai. Pirmininkė – prof. Rūta Petrauskaitė (2011 m.)

veiklą. Ir patys HSM mokslininkai gerai suvokia mūsų darbų sklaidos tarptautinėje erdvėje prasmę. Ir leidėjų užsienyje ieškojimas, ir straipsnių siūlymas į didžiuosius Europos žurnalus, ir mūsų pačių organizuojama leidyba užsienio kalbomis Lietuvoje yra to paties lauko darbai.

Tačiau čia esama kai kurių niuansų. Lietuvoje išleistos knygos užsienio kalbomis sunkiai skinasi kelią pas skaitytojus užsienyje. Matyt, tam įtakos turi ir nepakankama jų

kūriniam plisti užsienyje. Vienas iš puikių sklaidos būdų yra dalyvavimas tarptautinėse knygų mugėse, kuriose yra galimybė tokias knygas pristatyti. Vertėtų gausinti mūsų knygų užsienio kalbomis arba dvikalbių knygų kolekcijas.

Dar viena vieta šlubuoja, kai vertinimo kriterijuose tarptautiškumas suprantamas tik kaip knygos išleidimas užsienio leidykloje, kuriai kažkas priskiria „prestižinės“ rangą. Toks darbas vertinamas kaip daug

■ Atkelta iš 3 p.

teisines padėties įstatymo pataisais. Siekiant užtikrinti šalies nacionalinį saugumą, leidimai gyventi Lietuvoje turi būti išduodami remiantis nacionalinį saugumą atitinkančiais kriterijais. Prieš pataisais balsavęs Seimo narys L. Kasčiūnas akcentavo: „Pigios darbo jėgos importas – tai lengviausias kelias. Tačiau šiuo keliu nuėjusios kai kurios Vakarų Europos šalys šiandien susiduria su rimtomis socialinėmis ir kultūrinėmis takoskyromis šių valstybių viduje, kyla socialinės įtampos. Turime rimtai apmąstyti savo nacionalinę migracijos politiką. <...> Ieškant darbo jėgos, verslui reikia galvoti apie savo valstybės piliečius, gyvenančius ne tik Lietuvos regionuose, kur nedarbas kai kur du kartus didesnis nei didmiesčiuose, bet ir

svetur. Privalome skatinti lietuvius sugrįžti, kurti šeimas ir dirbti čia – Lietuvoje.“

Susitikimas su JAV Kongreso atstovais Vašingtone. Gruodžio 5–7 d. Vašingtone lankėsi Lietuvos Respublikos Seimo delegacija, vadovaujama Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko pavaduotojo Gedimino Kirkilo. Vizito metu kartu su Estijos ir Latvijos parlamentų delegacijomis Lietuvos Respublikos Seimo nariai susitiko su JAV Senato vadovybe, taip pat abiejų Kongresų rūmų Užsienio reikalų komitetų pirmininkais ir nariais bei Senato Ginkluotųjų pajėgų komitetu. Toks aukščiausio lygio, plačiai atstovaujamas, bendras Lietuvos, Latvijos ir Estijos parlamentarų ir JAV senatorių susitikimas yra istorinis, siekiant dar labiau stiprinti ir plėtoti transatlantinius santykius bei glaudinti tarptautinį bendradarbiavimą. Vizito metu taip

pat įvyko susitikimas su Baltijos šalių draugų grupe Atstovų rūmuose. Susitikime su Senato rūmų daugumos lyderiu senatoriumi Mich McConnell dalyvavo senatoriai: Dick Durbin, Ben Cardin, John McCain, Bob Menendez, Joni Ernst, Chris Coons, Chris Murphy. Senatoriai, pabrėždami JAV Kongreso nepriklausomumą, akcentavo savo pasirengimą aktyviais veiksmais stabdyti Rusijos agresiją, didinti karinį buvimą ir įsitraukimą Europoje, stiprinti kovą su hibridinėmis bei kibernetinėmis grėsmėmis ir pajėgumus, leisiančius tinkamai kovoti su propaganda. Susitikimų metu atskirai buvo aptarta Rusijos agresijos prieš kitas valstybes prevencija, situacija Ukrainoje, būtinybė išlaikyti ir toliau tęsti sankcijas Rusijai.

Vizito metu Lietuvos Respublikos Seimo nariai davė interviu „Amerikos balsui“;

Ukrainos ir Rusijos žinių tarnyboms, dalyvavo diskusijoje su John McCain instituto ir kitų tyrimų centrų analitikais, JAV Lietuvių bendruomenė, JAV Lietuvos verslo taryba bei atsakė į Nacionalinio spaudos klubo žurnalistų klausimus.

Paminėtos Kazio Griniaus 150-osios gimimo metinės. Gruodžio 15 d. Kovo 11-osios Akto salėje įvyko minėjimas, skirtas Prezidento, Ministro Pirmininko, Steigiamojo Seimo, I–III Seimų nario, publicisto Kazio Griniaus 150-osioms gimimo metinėms. Tarp kalbėtojų buvo Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis ir asmeniškai Prezidentą Kazį Grinių pažinojęs Prezidentas Valdas Adamkus. K. Grinius gimė 1866 m. gruodžio 17 d. 2016-ieji Seimo nutarimu buvo paskelbti Prezidento Kazio Griniaus metais.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS PRANEŠIMAI

Švietimo ir mokslo ministrė Jurgita Petrauskienė

Gruodžio 13 d. darbą pradėjo švietimo ir mokslo ministrė Jurgita Petrauskienė. „Švietime nesijaučiu naujoke. Suprantu, kad laukia dideli iššūkiai. Labai tikiu komanda. Tik su puikia komanda visi iššūkiai įveikiami. Vyriausybės programa yra labai ambicinga, daug darbų. Aš taip pat ateinu su naujais uždaviniais. Bet viską susidėliosime ir kartu įveiksime. Neabejoju, kad mums pavyks“, – ministerijos darbuotojams sakė J. Petrauskienė.

Jurgita Petrauskienė gimė Utenoje, mokėsi 4-ojoje vidurinėje mokykloje (dabar Utenos Dauniškio gimnazija). 1997 m. baigė tuometinio Vilniaus pedagoginio universiteto (dabar Lietuvos edukologijos universitetas) anglų kalbos pedagogikos bakalauro studijas, magistro laipsnį įgijo 2002 m. Vilniaus universiteto Tarptautinėje verslo mokykloje. Ištekėjusi, augina du vaikus.

1997–2001 m. J. Petrauskienė dirbo PHARE profesinio švietimo ir mokyimo reformų koordinavimo centre projektu vadove, Tarptautinių mokslo ir technologijų plėtros programų agentūroje Tarptautinių programų skyriaus vedėja, direktoriaus pavaduotoja. Nuo 2007 m., nuo pat Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (MOSTA) įsteigimo, iki paskyrimo švietimo ir mokslo ministre ėjo šio centro direktoriaus pareigas.

Jurgita Petrauskienė dalyvauja įvairiose vertinimo, ekspertų grupėse, pvz., ERAWATCH tinklo, ERAC stebėsenos grupėje, Europos nacionalinių išvalgos korespondentų tinkle (angl. *European Network of National Foresight correspondents*), Europos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros vertinimo tinkle (angl. *EURTD Evaluation Network*), Bolonijos darbo grupėje, Mokslinės veiklos vertinimo Lietuvos mokslo ir studijų institucijose darbo grupėje, Žinių ekonomikos forume, Sumanios specializacijos rengimo koordinavimo grupėje.

Viceministras Giedrius Viliūnas

Gruodžio 21 d. Švietimo ir mokslo ministerijoje viceministru pradėjo dirbti doc. dr. Giedrius Viliūnas, kuruosiantis aukštojo mokslo sritį. Iki šiol jis buvo Mykolo Romerio universiteto studijų prorektorius ir Lietuvos universitetų rektorių konferencijos Studijų komiteto pirmininkas. G. Viliūnas turi didelę organizacinio ir vadovaujamojo darbo patirtį mokslo ir studijų srityse, dalyvavo rengiant aukštojo mokslo administravimo, mokslo politikos ir valdymo sričių strateginius dokumentus ir ekspertines studijas.

G. Viliūnas turi darbo patirties Švietimo ir mokslo ministerijoje: 2006–2007 m. dirbo ministro patarėju, 2007–2009 m. buvo ministerijos sekretorius, 2009–2010 m. G. Viliūnas dirbo Lietuvos mokslo tarybos Mokslo politikos skyriaus vedėju, departamento direktoriumi. Nuo 2010 m. dėstė Mykolo Romerio universitete.

Filologijos mokslų daktaro disertaciją apgynęs 1990 m. Vilniaus universitete, G. Viliūnas nuo 1986 m. jame dirbo tyrėju ir dėstytoju, 1996–2006 m. ėjo Filologijos fakulteto Lietuvių literatūros katedros vedėjo pareigas. Vienas ir su bendraautoriais yra išleidęs apie dešimt mokslo knygų, vadovėlių, parašęs kelias dešimtis straipsnių. Moka anglų, vokiečių, rusų ir lenkų kalbas.

„Aukštųjų mokyklų tinklo pertvarka nėra tikslas savaime“

Gruodžio 19 d. LR Vyriausybės rūmuose Lietuvos studentų sąjungos surengtoje konferencijoje „Aukštųjų mokyklų konsolidacija: grėsmės ir galimybės Lietuvai“ dalyvavusi švietimo ir mokslo ministrė Jurgita Petrauskienė pabrėžė bendrų tikslų ir rezultatų nusistatymo svarbą. Pasak ministrės, aukštųjų mokyklų tinklo pertvarka nėra tikslas savaime. „Tikslas – turėti konkurencingą, stiprią, pasaulyje matomą mokslo ir studijų sistemą, mokslo ir studijų institucijas, kurios galėtų sėkmingai realizuoti joms

Ministrę Jurgitą Petrauskienę pristato ministerijos kancleris Tomas Daukantas. ŠMM nuotr.

keliamus tikslus ir misiją, kuri yra apibrėžta strategijoje Lietuva 2030“, – sakė ministrė diskusijoje „Aukštųjų mokyklų konsolidacija: kaip galime kalbėti apie sutarimą?“.

Ministrė akcentavo, kad dabar yra metas, kai reikia labai aiškiai įvardinti, kokio rezultato mes siekiame. „Tai nėra kažkoks išlikimo žaidimas. Tai yra sutelkimas potencialo jautriai apmąstant, kaip tai padaryti, kokios sinergijos yra pačios racionaliausios, prasmingiausios ir užtikrintų ilgalaikį teigiamą pokytį sistemoje“, – sakė ministrė Jurgita Petrauskienė.

Siūlymų laukiama ir iš aukštųjų mokyklų

Pasak ministrės, šiuo metu svarbiausi du dalykai: pirma, apibrėžti mokslo ir studijų sistemos viziją ir tikslą. Antra, kiek pačios aukštosios mokyklos – universitetai, kolegijos – gali pateikti siūlymus, kaip ta vizija galėtų būti įgyvendinta. „Turime moderuoti diskusiją, išsakant tiek valstybės valią, tiek pačių aukštųjų mokyklų siūlymus. Labai svarbu, kad tas procesas vyktų aiškiai, skaidriai, kad visi siūlymai būtų viešai diskutuojami, kad mes priimtume tuos siūlymus, kurie kuria didžiausią pridėtinę vertę – ne tik efektyvumo bei ekonomijos prasme, bet ir kokybės prasme“, – pabrėžė J. Petrauskienė.

Ministrė pažymėjo, kad patirties, kaip vykdyti tokius procesus, galima mokytis iš daugelio šalių. Lietuva tokios patirties neturi, nors per nepriklausomybės laikotarpį ne vieną kartą bandyta sudėlioti aukštojo mokslo konsolidacijos planą. „Niekada dar nebuvo prieję prie to etapo, kur jau

imtumėmės realių veiksmų. Kviečiu visus išsakyti aiškiai siūlymus, o Vyriausybės, valstybės priedermė yra įvardinti kartu su jumis, kokio rezultato mes norime pasiekti per kokį laikotarpį, – kalbėjo ministrė. – Geriausia patirtis rodo, kad valstybė turi aiškiai išsakyti kryptį, o siūlymus, kaip tą kryptį įgyvendinti, teikia aukštosios mokyklos. Tą kryptį reikėtų įvardinti artimiausiu metu. Taip būtų eliminuotos neigiamos emocijos, kuriančios didelį nesaugumo ir neaiškumo jausmą akademinėje bendruomenėje.“

Didinami mokslininkų atlyginimai

Nuo 2017 m. didės mažiausiai uždirbančių mokslininkų atlyginimai. Tai numatyta LR Seimo patvirtintame 2017 m. valstybės biudžete. Mokslininkų atlyginimams bus skiriama papildomai 3,1 mln. eurų. Nuo 2017 m. valstybiniuose mokslinių tyrimų instituteuose dirbančių mokslininkų atlyginimų apatinės ribos didės iki 702,9 euro. Mokslo darbuotojų ir tyrėjų apatinės atlyginimų ribos pakils 50 proc. – nuo 468,6 euro, o vyresniųjų mokslo darbuotojų didės 27 proc. – nuo 553,8 euro. Institutų mokslinių sekretorių apatinės atlyginimų ribos padidės nuo 653,2 iki 702,9 euro, arba 8 proc.

Papildomos lėšos atlyginimams bus skiriamos ne tik valstybinių mokslinių tyrimų institutų, bet ir universitetų mokslininkams. Mokslinius tyrimus vykdančių mokslo ir studijų institucijų darbuotojų atlyginimai nebuvo didinami nuo 2008 m. *Parengta pagal Švietimo ir mokslo ministerijos Komunikacijos skyriaus pranešimus*

Kristijono Donelaičio atminties paveldas

Gruodžio 13 d. Lietuvos mokslų akademijoje įvyko akademiko Domo Kauno studijos „Kristijono Donelaičio atminties paveldas“ sutiktuvės.

Studija „Kristijono Donelaičio atminties paveldas“ skirta poeto publikuoto ir nepublikuoto (memorialinio) paveldo tyrimui. Ją sudaro trys dalys. Pirmojoje teikiama Donelaičio asmeninės bibliotekos rekonstrukcija, antrojoje analizuojama jo kūrybos knygų leidyba, trečiojoje – autoriaus įprasminimo rašytiniais ir materialiaisiais paminklais tradicija. Tiriamasis laikotarpis – Prūsijos valstybės laikai (iki 1918 m.). Tyrimas remiasi lietuvių ir vokiečių donelaitikos istoriografijos nuostatomis. Duomenų ieška vykdyta Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, JAV, Švedijos ir Vokietijos atminties institucijose – archyvuose, bibliotekose ir muziejuose. Knyga gausiai iliustruota dokumentinėmis nuotraukomis, senaisiais atvirukais, rankraščinio ir spausdintinio paveldo reprodukcijomis. Jos apipavidalinimą sukūrė Vilniaus dailės akademijos profesorius Alfonsas Žvilius.

Studijos autorius – LMA viceprezidentas akademikas Domas Kaunas

„AGRICISTRADÉ“ projekto patirtis

Lapkričio 30 d. Briuselyje įvyko baigiamoji ES 7-osios bendrosios tyrimų programos „AGRICISTRADÉ“ projekto konferencija, kurioje buvo aptarti svarbiausi projekto metu gauti rezultatai ir diskutuojama apie Europos Sąjungos bei Nepriklausomų Valstybių Sandraugos (NVS) šalių prekybos santykių vystymosi scenarijus. Projekto koordinatorė Lietuvoje dr. Jolanta Drożdż pasidalino dalyvavimo šiame tarptautiniame tyrime patirtimi.

Dr. Jolanta Drożdż – projekto koordinatorė Lietuvoje

– **Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas šiemet baigia trejus metus vykdytą ES 7-osios bendrosios programos „AGRICISTRADÉ“ projektą, skirtą ištirti žemės ūkio, maisto sektoriaus ir biomasės gamybos ir prekybos potencialą naujose nepriklausomose Europos valstybėse (angl. Exploring the Potential for Agricultural and Biomass Trade in the Commonwealth of Independent States). Jūs esate šio projekto koordinatorė Lietuvoje, atsakinga už mūsų šalies skirtų uždavinių vykdymą. Pasidalinkite su laikraščio „Mokslo Lietuva“ skaitytojais savo įspūdžiais ir patirtimi, ką reiškia dalyvavimas tarptautinėje tyrimų erdvėje. Pradėsiame nuo itin aktualaus klausimo: kokia patirtis reikalinga, norint dalyvauti ES finansuojamuose tarptautiniuose projektuose?**

– Iš tikrųjų patirtis, dalykinė kompetencija ir rekomendacijos yra itin svarbūs aspektai. Dalyvauju tarptautiniuose projektuose jau daugiau kaip dešimt metų. Kasmet rengiame daug paraiškų ir žinome, koks mažas yra sėkmingų paraiškų procentas, todėl svarbiausia apsišarvuoti kantrybe, nenusivilti ir nenuleisti rankų, gavus paraišimą, kad kažkam pasisekė labiau nei tau.

– **Gal galėtumėte įvardinti, kas labiausiai lėmė šio projekto pasirinkimo sėkmę?**

– Vienas iš svarbiausių veiksnių yra geras partnerių konsorciumas. Jų dalykinė kompetencija ir sėkmingai įvykdytų tarptautinių projektų, finansuotų iš ES lėšų, sąrašas vertinami labai pozityviai. Kuo ilgesnis šis sąrašas, tuo geriau. Ne mažiau svarbus yra ir konsorciumo partnerių tarpusavio pasitikėjimas bei žinojimas, kad suburta komanda sugebės įvykdyti projekte numatytus darbus. Turime ilgalaikę bendradarbiavimo su šiais partneriais patirtį. Konsorciumo koordinatorius yra labai lankstus ir geba greitai spręsti

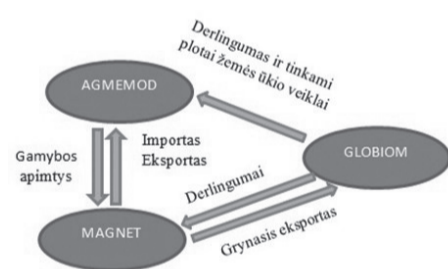

Baigiamosios konferencijos dalyviai. LAEI fotoarchyvo nuotr.

netikėtai išylančias problemas, o partneriai yra labai geranoriški ir draugiški.

– **Tačiau tarptautinių ES mokslinių tyrimų erdvėje konsorciumas nėra vienintelis sėkmės garantas. Kas lėmė tai, kad Jūsų pateiktas projektas buvo įvertintas kaip perspektyvus?**

– Tai nebuvo spontaniškai pasiektas rezultatas. Pateikti paraišką ruošėmės ilgiau nei metus. Pasiūlėme tai, ko negalėjo pasiūlyti konkurentai – kompleksinį ekonominį sprendimą, kuris sujungia tris modelius: dalinės pusiausvyros modelį „AGMEMOD“, bendrosios pusiausvyros modelį „MAGNET“ ir geografinį biosferos valdymo modelį „GLOBIOM“ (žr. projekto schemą). Manau, kad būtent mūsų konsorciumo partnerių turimos infrastruktūros jungtis ir tapo viena iš sėkmės priežasčių.

Mūsų projekte buvo numatyta įvertinti žemės ūkio ir maisto sektoriaus gamybos potencialą ne tik ES, bet ir aštuoniuose buvusiose sovietinio bloko valstybėse, tarp kurių yra tiek priklausančių, tiek ir nepriklausančių Nepriklausomų Valstybių Sandraugai. Vienas iš projekto partnerių yra Vokietijos IAMO institutas, turintis daug patirties, dirbant su NVS šalimis. Šis partneris padėjo operatyviai parinkti patikimus ekspertus nagrinėjamosiose šalyse. Tai labai padidino sėkmės tikimybę, nes parinkti ekspertai jau buvo pelnę tarptautinį pripažinimą. Konsorciumą sudaro 17 partnerių iš 15 šalių. Projekto koordinatorius yra Prancūzijos atstovas, o partneriai – iš Nyderlandų, Vokietijos, Slovėnijos, Austrijos, Belgijos, Lietuvos, Armėnijos, Azerbaidžano, Baltarusijos, Gruzijos, Kazachstano, Moldovos Respublikos, Rusijos Federacijos ir Ukrainos. Mes visi esame skirtingi ir turime vienas

kitą papildančios ekspertinės patirties.

– **Jūsų konsorciame dalyvavo valstybės, kurios priklausė Sovietų Sąjungai iki jos žlugimo. Tai Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Moldova, Rusijos Federacija ir Ukraina. Koks vaidmuo joms buvo skirtas šiame ES projekte?**

– Tokią konsorciumo sudėtį lėmė Europos Sąjungai aktuali problema ir iškeltas projekto tikslas. Siekėme išanalizuoti užsienio prekybos žemės ir maisto ūkio produktais bei biomasės potencialą pasirinktose sovietinio bloko valstybėse. Šiems partneriams teko itin svarbus vaidmuo, nes kiekviena iš šių šalių yra unikali, tačiau unikalumo inventorizacija nėra lengvas uždavinys. Jeigu analizuodamas ES narių situacijos mokslininkas gali naudotis Eurostato duomenų baze ir rasti joje atsakymus į rūpimus klausimus, tai minėtose aštuoniuose valstybėse tokių duomenų rinkimas yra sunkus išbandymas. Kyla daug problemų dėl kalbos barjero, duomenų rinkimo metodologinių aspektų, būtinybės surinkti šiose valstybėse nefiksuojamus duomenis, t. y. užpildyti spragas duomenų rinkimo sistemose. Net baigiamajame projekto stadijoje mes kreipėmės į šių šalių ekspertus, prašydami pakomentuoti tyrimo rezultatų patikimumą ir įvertinti projekte aptartus šių šalių žemės ir maisto ūkio plėtros scenarijus.

– **Pakomentuokite reikšmingiausius „AGRICISTRADÉ“ projekto rezultatus. Juk šiame projekte buvo numatyta įvertinti galimų prekybos susitarimų ES Rytų partnerystės ir Eurazijos sąjungos įkūrimo kontekste poveikį Europos Sąjungos rinkai. Ko galime tikėtis ateityje? Ar nagrinėjote, kaip pasikeis situacija Rusijoje, pastarajai atšaukus šių prekių importo embargą?**

– Be abejo, įdomiausias įžvalgos – apie pokyčius Rusijos rinkoje. Svarbiausia žinia Europos Sąjungai ir, žinoma, Lietuvos verslininkams, kad Rusija sparčiai sprendžia savo apsirūpinimo maistu problemas. Jau galime kalbėti apie greitai pasiektus sėkmingus pavyzdžius: Rusija smarkiai padidino gamybą kiaulienos, paukštinių kėstės ir kai kurių daržovių sektoriuose ir sugeba ne tik apsirūpinti minėtais produktais, bet ir juos eksportuoti. Savo ateitį Rusiją sieja su Eurazijos šalimis, todėl mažai tikėtina, kad, atšaukus embargą,

situacija grįš į buvusias vėžes.

Buvo analizuojami projekto rezultatai ir „AGRICISTRADÉ“ projekto tinklalapyje (<http://www.agricistrade.eu>) skelbiami trys pagrindiniai prekybinių santykių su Rusija vystymosi scenarijai. Pirmasis vertina gilesnę ES ir jos Rytų partnerių integraciją, prekybos santykių plėtrą dvišalių sutarčių pagrindu, mažinant prekybos apribojimus. Antrasis sietinas su pasauliniais prekybos liberalizavimo procesais, modeliuojant pokyčius, kuriuos lems prekybos sąlygų palengvinimas, pasauliniu mastu įgyvendinant tam tikrus Pasaulio Prekybos Organizacijos (PPO) reikalavimus. Trečiasis scenarijus apima Eurazijos sąjungos kūrimo aspektus ir gilėjantį regionalizavimą. Pastarasis scenarijus atrodo labiausiai tikėtinas ES tarptautinės prekybos santykiuose su Rusija bei kai kuriomis kitomis NVS šalimis (Baltarusija, Kazachstanu, Armėnija). Dvišalių prekybos susitarimų plėtra prognozuojama su Ukraina, Gruzija ir Moldova. Tarp visų nagrinėtų šalių tik Azerbaidžanas neturi aiškios tarptautinės prekybos plėtros krypties, nedalyvauja nei ES dvišaliuose susitarimuose, nei Eurazijos sąjungos kūrime.

– **Ar „AGRICISTRADÉ“ projektas gali pakoreguoti ES politiką, ar jis labiau orientuotas į mokslo bendruomenę ir leidžia parengti iš esmės naujus analogiškų problemų sprendimo instrumentus ateičiai?**

– Projekto rezultatus numatoma viešinti tiek ES lygmeniu, tiek nagrinėjamosiose NVS šalyse. Todėl tikimasi, kad šie rezultatai sulauks platesnio atgarsio ir pasieks ne tik mokslo bendruomenę, taip pat turės įtakos prekybos politikos formavimui bei pasitarinaus tolesnių sprendimų priėmimui.

Su „AGRICISTRADÉ“ projekto koordinatorė dr. Jolanta Drożdż kalbėjosi „Mokslo Lietuvos“ redakcinės kolegijos narė, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja dr. Nelė Jurkėnaitė.

Šis projektas buvo finansuotas pagal Europos Sąjungos 7-osios bendrosios mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir sklaidos programą, sutarties Nr. 612755.

This project has received funding from the European Union's Seventh Framework Programme for Research, Technological Development and Demonstration under Grant Agreement No. 612755

Vilniaus universiteto studentai antrą kartą tapo sintetinės biologijos konkurso laimėtojai

Milda Gaulienė

Vilniaus universiteto studentų komanda Bostone (JAV) vykusiame prestižiniame sintetinės biologijos konkurse „iGEM“ (angl. *International Genetically Engineered Machine competition*) iškovojo auksą ir buvo nominuoti tarp penkių geriausių projektų medicinoje. Šiame konkurse studentų komanda pristatė savo sukurtą žarnyno bakterijų programavimo metodą. 2015 m. iGEM konkurse pirmą kartą dalyvavusi VU studentų komanda taip pat pelnė aukso medalius.

Antrą kartą Lietuvai prestižiniame konkurse atstovaujantys studentai siekė, kad jų sukurta metodika palengvintų įgimta liga – fenilketonurija (PKU) – sergančių vaikų gyvenimą. Jie kūrė metodą žarnyno bakterijų programavimui, kuris palengvintų šia įgimta liga sergančių vaikų gydymą, sprendžiant jų mitybos problemą. Vienam vaikui, kuriam diagnozuota PKU, Lietuvoje per metus skiriama apie 12 tūkst. eurų tinkamam maistui įsigyti. Tačiau tik 50 proc. sergančių vaikų pavyksta visiškai laikytis tinkamo mitybos režimo.

Aukso medalius laimėjusi Vilniaus universiteto studentų komanda. VU fotoarchyvo nuotr.

„Šiame komandoje buvo beveik 20 studentų, todėl tai leido vykdyti didelį projektą ir rungtis sudėtingiausioje konkurso kategorijoje – medicinoje. Projekto veikla buvo sutelkta į paveldimą ligą –

fenilketonuriją. Jos metu reikia stebėti amino rūgšties fenilalanino kiekį ir vengti maisto produktų, turinčių didesnę, nei leidžiama, šios medžiagos kiekį. Mūsų sukurtos bakterijos geba „išgaudyti“ fenilalaniną dar

žarnyne, prieš jam patenkant į kraują. Lietuvoje sukaupia didžiulę patirtį, gydant fenilketonuriją“, – teigė Vilnius iGEM narys Karolis Šablauskas. Pasirengti konkursui padėjo ir projekto rėmėjai, tokie kaip biotechnologijų įmonė „Amilina“ ir daugumą reagentų tyrimams teikusi „Thermo Fisher Scientific“.

Komandos tikslas – tęsti darbus ir toliau garsinti Lietuvos, kaip biotechnologijų šalies, vardą. Rengdamasi konkursui, Vilnius iGEM komanda glaudžiai bendradarbiavo su fenilketonurijos asociacija „Dalia“ ir specialistais, prižiūrinčiais šia liga sergančius pacientus. Kuriant naujas technologijas, ypač gyvybės mokslų srityje, labai svarbu informuoti visuomenę, todėl buvo surengti atvirų diskusijų ciklai aktualiomis temomis. Vienuolikoje mokyklų pristatytos gyvybės mokslų naujovės. „iGEM“ konkursas yra kasmetinis tarptautinis sintetinės biologijos renginys, skirtas mokiniais, universitetų studentams ir universitetų absolventams. Didžioji dalis atliktų projektų yra pritaikomi, sprendžiant aktualias aplinkosaugos, medicinos ir gamybos problemas.

KULTŪROS PAVELDO APSAUGA IR PRITAIKYMAS

Visuomenės dalyvavimas paveldosaugoje – pažangios architektūros paveldo apsaugos pagrindas?

Justina Ūsonytė

Lapkričio 22–23 d. Vilniaus paveikslų galerijoje vyks Valstybinės kultūros paveldo komisijos ir Kultūros ministerijos organizuota konferencija „Pažangi architektūros paveldo apsauga – misija (ne) įmanoma?“ susilaukė didelio visuomenės susidomėjimo. Nors tik viena konferencijos sesija buvo skirta bendruomenių vaidmeniui

paveldo apsaugos procese, šią žinutę pranešėjai akcentavo visų konferencijos sesijų metu. Klausimas, kaip priartinti visuomenę prie paveldosaugos procesų, tapo pagrindinis. Jis, anot pranešėjų, gali lemti paveldo apsaugos proceso pažangą.

Autentiškumas yra bene vienas esminių veiksnių, apibrėžiant kultūros paveldo vertę. Ar 1964 m. priimtos Venecijos chartijos įteisinta autentiškumo samprata, išreiškianti

pagarbą originaliam paveldo medžiagiškumui, tebėra aktuali pažangios kultūros paveldo apsaugos kontekste? Anot Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto lektoriaus dr. Salvijaus Kulevičiaus, 1994 m. priimtas Naros autentiškumo dokumentas pateikė universalesnę paveldo autentiškumo sampratą, kuri akcentuoja įvairias medžiagines ar nemedžiagines kultūros paveldo raiškos formas ir būdus.

Atsižvelgiant į kultūrinį kontekstą ir kultūros paveldo objekto prigimties skirtingumą, autentiškumo aspektai gali būti patys įvairiausi, aprėpiantys išorines ir vidines objekto savybes. Pagal Naros dokumentą, autentiškumo suvokimą turėtų lemti ne tik specialistų vertinimas, bet ir pati su paveldu tiesiogiai susijusi bendruomenė.

(Tęsinys kitame numeryje)

Kauno bernardinų vienuolynas. Gyčio Oržikausko nuotr.

NAUJOS TYRĖJŲ GALIMYBĖS

L'Oréal Baltic stipendija

Nuo 2017 m. Lietuvos mokslininkės turės galimybę kandidatuoti L'Oréal Baltic stipendijai gauti pagal „Mokslo moterims“ programą (angl. *For Women in Science*), kuri parengta bendradarbiaujant su Lietuvos mokslų akademija ir Lietuvos nacionaline UNESCO komisija. L'Oréal-UNESCO programa „Mokslo moterims“ įsteigta 1998 m., kai jėgas suvienijo tarptautinė kosmetikos milžinė L'Oréal, kurios tyrimo centruose kosmetikos gaminius kuria ir mokslines studijas 30 mokslų sričių atlieka daugiau kaip 4000 darbuotojų, iš kurių 70 proc. yra moterys, bei Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija

UNESCO, kad skatintų moterų pasiekimus moksle ir sumažintų lyčių profesinę nelygybę šioje gamybos srityje.

Jau 18 metų UNESCO ir L'Oréal fondas pagal programą „Mokslo moterims“ apdovanoja pasižymėjusias mokslininkes ir remia jaunas talentingas tyrėjas iš viso pasaulio, taip skatindamas naują mokslininkų kartą. Nuo programos pradžios paramą gavo per 2500 mokslininkų iš 112 šalių. Dėl nacionalinių ir regioninių stipendijų šis skaičius nuolat auga. 2017 m. šioje programoje galės dalyvauti Estijos ir Lietuvos mokslininkės. Informaciją parengė L'Oréal Baltic atstovė Aija Miglė

Algio Uždavinio fenomenas (Pasitikus knygą „Filosofija ir teurgija vėlyvojoje antikoje“)

Ona Gaidamavičiūtė

Lapkričio 29 d. Lietuvos mokslų akademijoje buvo surengta apskritojo stalo diskusija „Algio Uždavinio fenomenas Lietuvos humanistikoje“, per kurią pristatyta tik išleista profesoriaus knyga „Filosofija ir teurgija vėlyvojoje antikoje“, o tiksliau sakant, jos vertimas iš anglų kalbos. Diskusijoje dalyvavo LMA tikrasis narys prof. habil. dr. Antanas Andrijauskas, dr. Rasius Makselis, dr. Naglis Kardelis, dr. Vytautas Rubavičius, dr. Žilvinas Svirgis, dr. Stasys Mostauskis ir kt.

Diskusijoje daugiausia dėmesio buvo skirta išskirtinio talento asmenybei – Algiui Uždaviniui (1961–2010) ir jo kūrybos aptarimui. Diskusiją moderavo dr. Vytautas Rubavičius. Pasak jo, A. Uždavinio knygos objektas – teurgija – nušvitimo siekimo kelias, dvasios kelias aukštyn į šviesą ir savotiškas išsilaisvinimas iš Vakarų racionalizmo. Teurgijos kelias yra būdingas visoms civilizacijoms. Aptardamas teurgijos svarbos XX a. klausimą, V. Rubavičius pabrėžė, kad svarbiausi šios epochos filosofai atstovauja teurginei tradicijai. Vienas šios tradicijos atstovų – M. Heideggeris – iškėlė mintį, kad pasaulį sudaro keturios sritys: mirtingųjų,

žemės, dangaus ir dievų. Pasak V. Rubavičiaus, A. Uždavinio knyga turėtų padėti geriau suprasti Vakarų teurgijos raidą.

Akad. A. Andrijauskas aptarė Algio Uždavinio, gambiausio savo mokinio, asmenybės unikalumą – maksimalizmą, autentiškumą, nonfonformizmą, sugebėjimą visa savo dvasia pasinerti į kūrybos procesą, aiškų vertybių atskirimą ir universalizmą, stiprų ryšį su Džukija ir su visos tautos kultūra. A. Andrijausko žodžiais, Algis Uždavins, kaip ir Sigitas Geda, buvo maksimalistas, turėjęs stiprų savigarbos jausmą, nenorėjęs niekam žemintis, gal dėl to ir pavydo jo neeiliniam talentui buvo marginalizuotas. A. Andrijauskas pabrėžė, kad A. Uždaviniui, greta jo savitai reflektuotų sufizmo ir neoplatonizmo idėjų, labai stiprų poveikį padarė jo jaunystės metais Lietuvoje didžiulę įtaką intelektualams turėjęs egzistencializmas. Būties laikinumo pajauta, amžinybės ilgesiu, meile M. K. Čiurlionio kūrybai, giliu patriotizmu Algis Uždavins yra artimas ir kitam unikaliam, iki šiol deramai neįvertintam menininkui Algimantui Švėgzdai.

Šios knygos vertėjas Žilvinas Svirgis šiek tiek užsiminė apie vertimo genezę. Būtent šią knygą versti pasiūlė ir daug vertingų patarimų pateikė neoplatonizmo filosofijos

Algio Uždavinio knygos sutiktuvės Lietuvos mokslų akademijoje

specialistas dr. Rasius Makselis. Pasak vertėjo, mums reikia graikiškų darnos ir vienovės įgūdžių, siekiant sujungti skirtingus kultūrinius profilius. Kai dabar visose srityse, taip pat ir mokslo pasaulyje matome skaldymo ir trupinimo tendencijas, A. Uždavinio filosofinis diskursas išsiskiria autentiškumu – jis nėra vieno žodžio neparasė, jo neišgyvenęs.

Dr. Naglis Kardelis, kalbėdamas apie A. Uždavinio asmenybę, pabrėžė kelias tarpusavyje derėjusias priešybes: jo aristokratiškumą, orumą ir nuolankumą, kylantį iš išminties. Būtent tai ir sukūrė Algio Uždavinio fenomeną. Pasak N. Kardelio, filosofas gali kreiptis į aukščiausias būtybes, norėdamas sužinoti tiesą. Teurgija papildoma racionalų mąstymą, kreipiantis į aukštesnes dvasines būtybes. Taip atsiskleidžia pamatinė neoplatonizmo idėja – didžioji būties grandinė, regima hierarchiškai. A. Uždaviniui buvo svarbiausia sielų bendrystė. Jis prisilietė prie civilizacijų esmės ir savo veikalais įrodė, kad mąstymas yra susijęs su šventumu.

Dr. Stasys Mostauskis pasidalijo prisiminimais apie buvusį kolegą Algį Uždavinį. Juos jungė ir gyvenamoji erdvė – Kaunas, unikali lietuviškumo sklaidos terpė. A. Uždavins auditoriją paveikdavo savo enciklo-

pedinėmis žiniomis ir gebėjimu jas perteikti. Filosofija A. Uždaviniui buvo „dievobaimingas kelias, talpinantis ir aktyvią gyvenimišką laikyseną, ir aktyvią intelektualinę pastangą“. Jis su tam tikra aristokratiška ironija žvelgė į nūdienos pretenziją būti išskirtine. Anot jo, visos epochos turi savo maištininkus, postmodernistus.

Pasak dr. R. Makselio, dalyvavusio A. Uždavinio knygos vertimo procese, šis veikalas yra kaip „bekraštis vandenynas be kraštų“. Tai nėra įprastinis saugus enciklopedinis veikalas. A. Uždavinio monografija neturi analogo. R. Makselio žodžiais, šioje knygoje pateikiama ne tik būties, bet ir mąstymų grandinė. A. Uždavins tarsi išstipsta savo tekstuose ir virsta savotišku tarpininku, atveriančiu langą į dvasinę tradiciją. Jis savo filosofinėje kūryboje atskleidžia metafizinį matmenį, pasaulį kaip sąmonę, kaip šviesą. Ši knyga tarsi parodo kelią ir nukreipia mūsų žvilgsnį į dvasinį pasaulį.

Diskusijos pabaigoje buvo parodyta filmuota medžiaga: interviu su Algium Uždaviniu iš L. Pociūnienės rengtos laidos „Čiurlionio kodas“ bei jo kalbos per parodų atidarymus, kuriose filosofas aptarė menininko pašaukimo problemą.

Doc. Naglis Kardelis, prof. Vytautas Rubavičius, prof. LMA akademikas Antanas Andrijauskas. O. Gaidamavičiūtės nuotr.

PARODOS, RENGINIAI

Tarptautinė paroda „Pirmojo pasaulinio karo frontuose“

Lapkričio 11 d. 11 val. 11 min. (Lietuvos laiku 12 val. 11 min.) pasaulis, ypač Europa, paminėjo 98-ąsias Pirmojo pasaulinio karo pabaigos metines. 1918 m. rugsėjo 29 d. vokiečių kariuomenės vadas generolas feldmaršalas Paulius fon Hindenburgas pripažino, kad Vokietija karą pralaimėjo. Jis kreipėsi į Vyriausybę, kad ši su sąjungininkais pradėtų derėtis dėl paliaubų. 1918 m. lapkričio 11 d. 11 val. 11 min. Kompjeno miške, maršalo F. Fošo vagonės salone, buvo pasirašytos paliaubos. Pirmasis pasaulinis karas baigėsi.

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje veikia šiai sukakčiai skirta tarptautinė paroda. Joje eksponuojami bibliotekoje ir asmeniniuose archyvuose saugomi Pirmojo pasaulinio karo dalyvių ir karinių organizacijų dokumentai, atskleidžiantys lietuvių karinių dalinių steigimą Rusijoje.

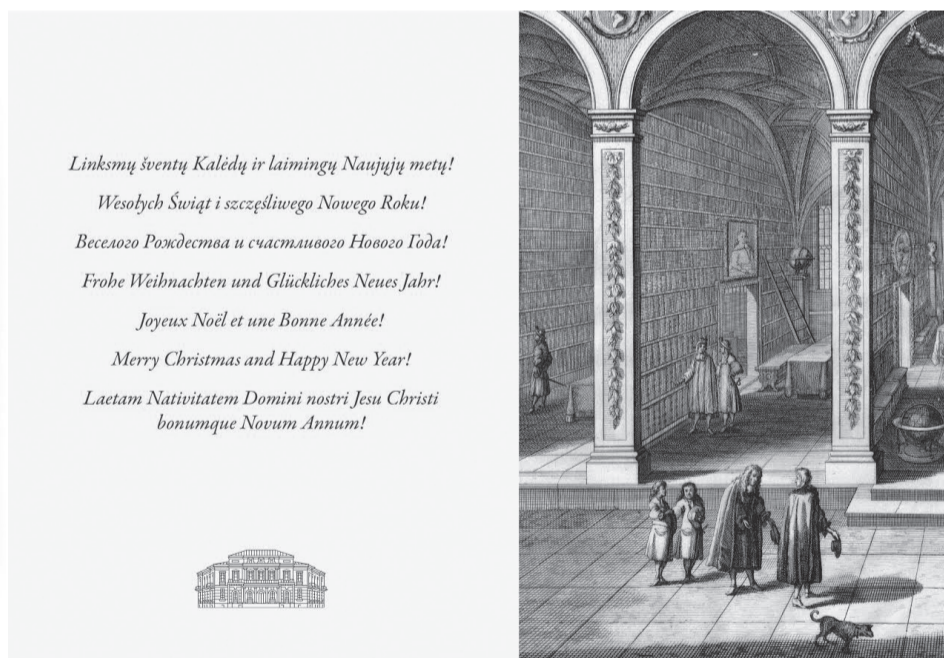
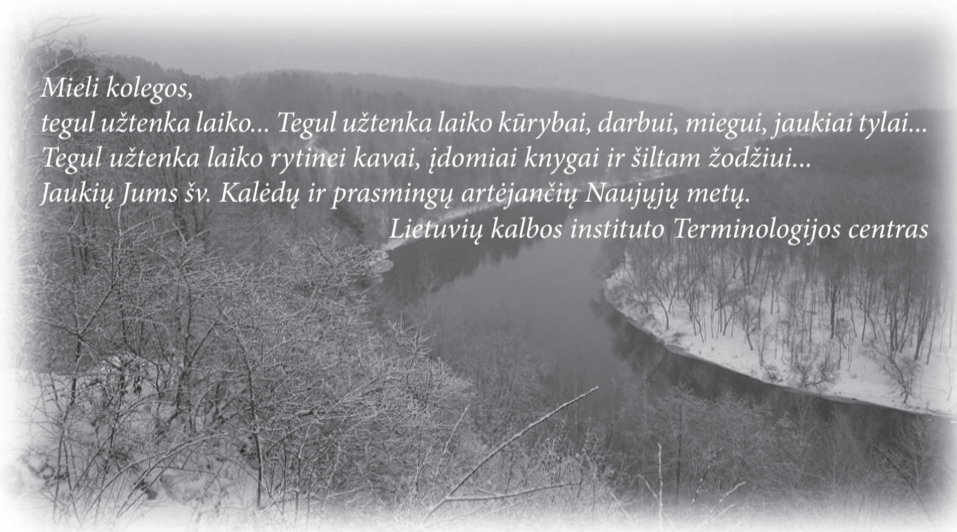
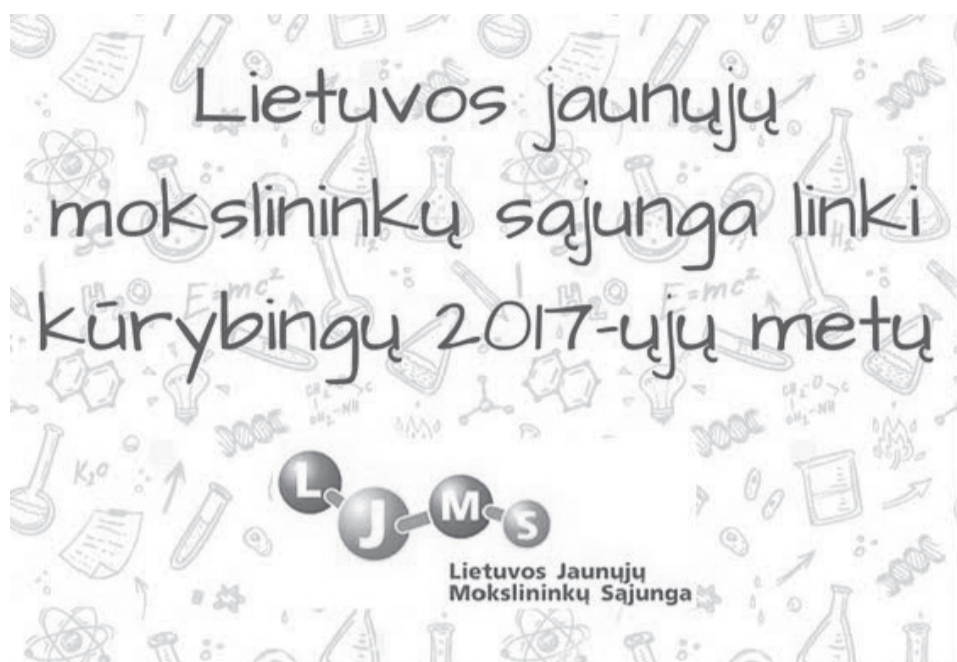
Lietuvos visuomenei pristatyta dalis Baltarusijos mokslų akademijos Jakubo Kolaso centrinėje mokslinėje bibliotekoje saugomų šio karo fotografijų, kuriame atskleidžiama Vakarų fronto karių akistata su mirtimi, karo buitimi, laisvalaikis. Paroda veiks iki 2017 m. sausio 2 d. Parengta pagal parodos rengėjos Rasos Sperskienės pranešimą

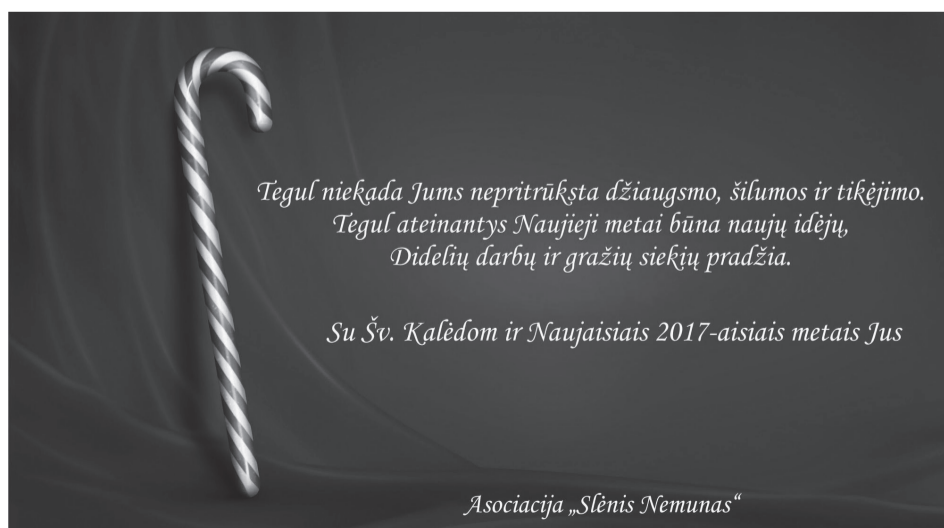
Kariškiai prie sunkvežimio

Pirmojo pasaulinio karo metų nuotrauka – Uralo pulko muzikantai

Dr. Loreta Tauginienė, MRU Akademinės etikos centro vadovė

Lietuvos mokslo tarybos 25-metis

I „Mokslo Lietuvos“ klausimus atsako vienas iš Lietuvos mokslininkų sąjungos kūrėjų, LMT VI kadencijos narys, habil. dr. Vygintas Gontis.

LMT VI kadencijos narys habil. dr. Vygintas Gontis

– Kaip kilo sumanymas įkurti Lietuvos mokslo tarybą?

– Viskas prasidėjo nuo Lietuvos mokslininkų sąjungos iniciatyvinės grupės susikūrimo ir šios sąjungos įsteigimo 1989-aisiais. Tų įvykių liudininkai tikriausiai atsimena Lietuvos mokslininkų sąjungos įkūrimą, kaip akademinės bendruomenės Sąjūdį, kuris ėmėsi mokslo ir studijų sistemos pertvarkos nuo pirmųjų savo veiklos dienų. Mokslo žmonės, jausdami atsakomybę už visos šalies tolimesnę raidą, pirmiausia pradėjo tvarkyti savo kiemą, nes čia, kaip ir visur kitur, buvo susikaupę daugybė problemų. Dar pačioje mano mokslinės karjeros pradžioje kartu su daugeliu daug labiau patyrusių kolegų teko imtis iniciatyvos rengti atsikuriančią valstybei modernų, naujus poreikius atitinkančią Mokslo ir studijų įstatymą. Buvome eiliniai mokslininkai, niekas mūsų to neprašė, tačiau bendra Atgimimo dvasia tiesiog vertė griebtis tos gyvenimo srities pertvarkos, kuriai buvome pasišventę ir kurios ateitis mus labiausiai jaudino.

Visada sunkiausia būna pati pradžia, todėl norisi paminėti tuos kolegas, su kuriais teko kurti pirmuosius įstatymo projektus. Tai Jurgis Kundrotas ir Alfonsas Ramonas. Mūsų visų labai panaši darbo patirtis Lietuvos mokslų akademijos institutuose, čia tvyrojė santykinai gilus akademinės laisvės pojūtis leido bendrauti ir veikti. Lietuvos mokslo taryba buvo projektuojama kaip akademinės savivaldos ir valstybinio reguliavimo institucija. Jos koncepciją kūrybiškai konstravome, vadovaudamiesi kitų valstybių ir kitų Lietuvos iniciatyvinių grupių patirtimi.

Kai parengėme pirmąjį projektą, jo aptarimas ir tobulinimas tapo nuolatinio LMS darbotvarkės klausimu. 1990 m., sukūrus Mokslo ir studijų departamentą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, iniciatyvos ėmėsi jo vadovai Rimantas Sližys ir Vladislovas Guoga. Jų pastangomis buvo organizuotos labai plačios diskusijos apie mokslo ir studijų pertvarką, įtraukusius visus neabejingus akademinės bendruomenės lyderius. Įveikti dar užsilikusį senąjį mąstymą labai padėjo Kalifornijos universiteto profesorius Algirdas Avižienis, tuo metu talkinęs

ir Vytauto Didžiojo universiteto steigėjams.

Nors įstatymo projektas buvo užbaigtas ir parengtas svarstyti Atkuriamajame Seime dar 1990 m., o priimtas netrukus po Sausio 13-osios įvykių, vasario 12 d., tačiau jo įgyvendinimą labai apsunkino Rimanto Sližio atsistatydinimas bei Mokslo ir studijų departamento panaikinimas. Nepaisant daugybės kliuvinių ir politinės įtampos, jau 1991-ųjų pabaigoje Lietuvos mokslo taryba buvo suformuota. 24 LMT narius išrinko Lietuvos mokslininkai pagal 8 mokslo kryptis, o likusius 12 iš švietimo, kultūros, ūkio, politikos ir visuomenės veikėjų paskyrė Atkuriamasis Seimas.

– Kokios pagrindinės funkcijos buvo pavestos Lietuvos mokslo tarybai ir kokią vietą ji užėmė bendroje mokslo ir studijų sistemoje?

– Tuo metu, kai rengėme įstatymo projektą, plačiai diskutavome šiais klausimais, tačiau diskusijose išsakytos idėjos nesiformavo į bendrą dokumentą, kurį galėtume pavadinti koncepcija. Man 1991 m. pavasarį teko kurti naują mokslo ir studijų valstybinio reguliavimo instituciją, kuri iš pradžių buvo pavadinta Mokslo ir studijų skyriumi Vyriausybės kanceliarijoje. Reikėjo padėti suformuoti ne tik LMT, bet ir kitas, naujuoju Mokslo ir studijų įstatymu numatytas institucijas, parengti daugybę poįstatyminių aktų.

1994 m. Lietuvos mokslininkų sąjungos tarybos pavedimu parengėme mokslo ir studijų koncepciją. Tuo metu dauguma naujųjų įstatymų lydinčių teisės aktų jau buvo priimti, o juos įgyvendinančios institucijos pradėjo savo veiklą. Šį dokumentą ir dabar galima rasti internete (http://mokslasplius.lt/rizikos-fizika/wp-content/biblio/biblio_1298196931.pdf). Jis tikrai yra gana įdomus visiems, besidomintiems mokslo ir studijų sistemos pertvarka atsikūrusioje Lietuvoje.

Lietuvos mokslo taryba 1991 m. pabaigoje pradėjo darbą kaip savarankiškai veikianti mokslo ir studijų savivaldos institucija, kaip Lietuvos Respublikos Seimo, Prezidento ir Vyriausybės kolektyvinis mokslinis ekspertas mokslo ir studijų organizavimo bei finansavimo klausimais. Pagrindinė idėja, kuria vadovavomės, kurdami LMT, buvo siekis sukurti su valstybinės valdžios institucijomis glaudžiai bendradarbiaujantį **akademines bendruomenės parlamentą**. Tai turėjo būti aukščiausios kokybės ekspertinė institucija, gebantį integruoti studijas ir visų sričių mokslą į bendrą valstybės strategiją. Mokslo ir studijų integracija buvo tikroji LMT misija. **Valstybės mokslo politikos formavimas, o ne lėšų skirstymas turėjo tapti pagrindine užduotimi.**

– Ar viskas buvo įgyvendinta taip, kaip sumanyta?

– Pradžią tikrai buvo sėkminga. Politikai turėjo kitų, jiems aktualesnių klausimų, todėl nenumatyti sunkumai dažniausiai išskildavo dėl atskirų asmenybių konkurencijos akademinės bendruomenės viduje ar tiesiog dėl valstybinio darbo patirties stokos. Pirmojoje kadencijoje LMT pirmininku tapo Rimantas Sližys, o jam labai daug talkino Vladislovas Guoga. Taigi jie abu tapo ir pagrindiniais LMT idėjos įgyvendintojais.

Kadangi valstybė tuo metu išgyveno didžiulį ekonominį šoką, blokadą ir staigų santykių su buvusiais Rytų partneriais nutraukimą, mokslo ir studijų finansavimo klausimai buvo tapę nuolatinėmis diskusijų

objektu. Lietuvos mokslo taryba tikrai daug pasitarnavo, nuolat spausdama Seimą ir Vyriausybę rūpintis mokslo ir studijų institucijomis. Atsakomybės už visą mokslo ir studijų sistemą jausmas tada atrodė natūralus ir įpareigojantis, todėl tai tapo LMT darbo plenarinių posėdžių bendros atmosferos dalimi. Man, kaip Vyriausybės institucijos atstovui, rūpėjo formalioji priimamų sprendimų pusė, todėl dažnai pasigedavau tikslesnio LMT veiklos reglamentavimo, kuris, manau, būtų labai padėjęs siekti dar geresnių veiklos rezultatų. Nelengvu uždaviniu tapo mokslo laipsnių ir vardų nostrifikavimo procedūra, kuri, mano galva, buvo įgyvendinta per daug formaliai.

temos integralumo mažinimo pradžia. R. Sližys, pirmasis LMT pirmininkas, vadovavo įstatymo rengimo grupei ir itin prisidėjo prie pradinės LMT koncepcijos keitimo. Žinoma, tai buvo ne vieno žmogaus iniciatyva. Tuo metu veikė grupė aktyvių mokslininkų, kurie savo tiesioginiu poveikiu valstybės institucijoms, praktiškai net apeidami mokslo bendruomenę ir jai turėjusių atstovauti LMT, stūmė esmines mokslo ir studijų sistemos pertvarkas. Aukštojo mokslo įstatymas šalia LMT sukūrė dar ir Aukštojo mokslo tarybą, o tai skatino radikaliai keisti LMT formavimo principus ir jos funkcijas.

Stiprinant valstybės valdymo institucijų įtaką, buvo nuspręsta Lietuvos mokslo tary-

Įvairių Lietuvos mokslo tarybos kadencijų pirmininkai (iš kairės): pirmas – prof. Rimantas Sližys (I kadencija), antras – prof. Leonas Kadžiulis (II–III kadencijos), ketvirtas – prof. Kęstutis Makariūnas (IV–V kadencijos), penktas – prof. Eugenijus Butkus (VI–VII kadencijos). Centre – Tarybos patarėjas dr. Vladislovas Guoga (2003 m.)

Universitetų autonomijos problema ir net jų tarpusavio konkurencija dėl valstybės finansavimo taip pat kėlė ilgai nesibaigiančias diskusijas. Nuolat išskildavo ir santykio su Lietuvos mokslų akademija problema, nes, pasikeitus politinei šalies vadovybei, LMA siekė susigrąžinti įtaką mokslo institutams. Nepaisant tikrai didelių išbandymų, LMT atsiradimas buvo didelis įvykis visai mokslo ir studijų sistemai. Tada tikrai jau tėtė, kad Lietuvos mokslo taryba yra tvirta visos akademinės bendruomenės jungiančioji grandis.

– Kaip toliau evoliucionavo LMT? Ar visi pokyčiai pasiteisino?

– Nors reformuoti Lietuvos mokslo tarybą visada buvo didžiulis. Vieniems nepatiko jos formavimo procedūra, kitiems – didelė priklausomybė nuo mokslo bendruomenės. Kol tarybai vadovavo Leonas Kadžiulis (1994 m. sausis – 1999 m. rugpjūtis) ir Kęstutis Makariūnas (1999 m. rugsėjis – 2003 m. rugpjūtis), Taryba išlaikė savo akademinę dvasią ir pagal galimybes rūpinosi visais mokslo ir studijų raidos klausimais. Ji buvo rimta atsvara nuolat didėjančioms švietimo ir mokslo ministerijos ambicijoms tiesiogiai administruoti mokslo ir studijų institucijų veiklą. Mokslo ir studijų įstatymas, suteikęs LMT didelius įgaliojimus, be pakeitimų gyvavo net 11 metų. Spaudimas jį keisti padidėjo, kai kilo iniciatyvos labiau reglamentuoti aukštųjų mokyklų veiklą. Kai kurie siūlomi pokyčiai buvo tikrai pribrendę, nes didėjo universitetų veiklos įvairovė.

Rimtesnės permainos prasidėjo 2000 m., Seimui priėmus Aukštojo mokslo įstatymą, kuris netrukus lėmė mokslo ir studijų sis-

bos formavimą patikėti Švietimo ir mokslo ministerijai, iš esmės panaikinant LMT atstovavimo mokslo bendruomenei esmę ir turinį. Jau VI LMT kadencijos metu jos veiklos koncepcija buvo smarkiai pakeista, 2002 m. birželio mėnesį Seimui pakeitus Mokslo ir studijų įstatymo esmines nuostatas. Naujoji šio įstatymo redakcija panaikino Lietuvos mokslo tarybos, kaip mokslo bendruomenės savivaldos institucijos, statusą, palikdama ją Seimo ir Vyriausybės patarėja mokslo, studijų ir eksperimentinės plėtros politikos klausimais.

Naujai suformuota VII kadencijos LMT savo veiklą pradėjo 2003 m. rugsėjį. Jai vadovauti buvo paskirtas šešėlinės reformų grupės atstovas Eugenijus Butkus. Šios kadencijos metu buvusi mokslo bendruomenės savivaldos institucija buvo dar labiau pertvarkyta. Nors LMT sekretoriaus Vladislovo Guogos iniciatyva šios kadencijos tarybos nariai daug dirbo darbo grupėse, rengdami įvairias mokslo ir studijų veiklos sričių pertvarkos vizijas (visos jos buvo paskelbtos atskirais leidiniais), tačiau tuometinė LMT vadovybė jomis nesivadovavo. Dirbdama tiesiogiai su valstybės institucijomis, ji ir toliau siekė radikaliai reformuoti pačią LMT. Siūlomos reformos esmė – paversti Lietuvos mokslo tarybą ne mokslo politikos formavimo, bet konkursinio finansavimo institucija, integruojant ir iki tol sėkmingai veikusio Mokslo ir studijų fondo mokslo dalį. Taip buvo atsakyta visos mokslo ir studijų sistemos savivaldos ir integralumo principo, LMT padalinant į du atskirus – Socialinių

Lietuvos mokslo tarybos 25-metis

Lietuvos mokslo tarybos V kadencijos nariai (2000 m.)

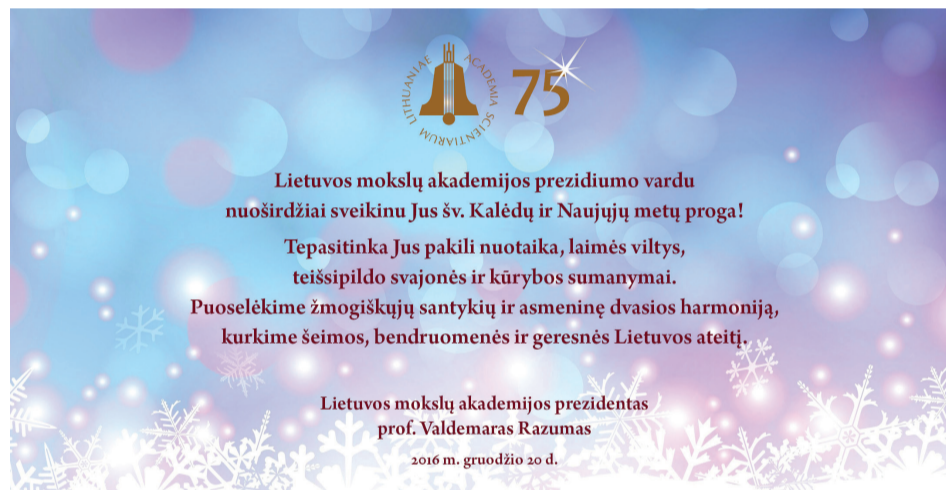
■ Atkelta iš 11 p.

ir humanitarinių bei Gamtos ir technikos mokslų – komitetus.

– **Kaip dabar Jums, žvelgiant iš šalių, atrodo Lietuvos mokslo tarybos veikla? Gal galite pasidalinti nuomonėmis, kurios išsakomos neformalioje mokslininkų aplinkoje?**

– Prašau atleisti, jei mano vertinimai atrodytų subjektyvūs, tačiau laikau minėtą LMT funkcijų ir veiklos turinio pakeitimą pačia didžiausia iki tol vykdytų mokslo ir studijų reformų klaida, kuri padaryta tam tikros grupės žmonių iniciatyva, ignoruojant visos akademinės bendruomenės lūkesčius. Prašau suprasti teisingai: tas bendras kritiškumas pirmiausia yra konceptualus ir tikrai neadresuojamas dabar LMT dirbantiems mokslininkams ar kitiems darbuotojams.

Didžiausia problema, kad akademinės bendruomenės integralumas, **pačios kvalifikuočiausios visuomenės dalies matomumas ir vaidmuo visose kitose gyvenimo srityse yra labai sumenkęs**. Visuomenė ir politikai, aštriai diskutuodami apie mokslo, studijų ir švietimo problemas, neturi jėgą atsiremti ir dažnai vadovaujasi įvairių interesų grupių primetamomis nuomonėmis. Visiškai sumenko pačios mokslo bendruomenės gebėjimai veikti drauge ir kovoti dėl tolimesnei mokslo bei švietimo raidai būtinų valstybės išteklių. Visuomenėje pradeda vyrėti supratimas, kad mokslas ir studijos yra ne viešasis, bet savo veiklą pats privalantis finansuoti sektorius. Pakeisti jau fatališkoms tampančias tendencijas, mano supratimu, galima tik grįžtant prie pradinės

Lietuvos mokslo tarybos VIII kadencijos nariai po rotacijos LMT 25-mečio minėjime (2016 m. gruodžio 19 d.)

Lietuvos mokslo tarybos koncepcijos, ją dar labiau išplėtojant ir vėl atkuriant visos akademinės bendruomenės autoritetą bei vaidmenį visuomenėje.

LMT, kaip mokslo fondo, veikla yra organizuojama gana gerai: patikimai veikia projektų teikimo kompiuterizuotos sistemos, mokslininkams patogiu bendrauti su Fondo administracija. Problemos atsiranda dėl labai menkos mokslo konkursinio finansavimo apimties, nes tik labai maža projektų dalis gali gauti finansavimą, todėl didžiulė, rengiant projektus, įdėto darbo dalis nu-eina perniek. Mokslininkai dažnai išsako priekaištų dėl projektų ekspertizės kokybės, tačiau labai sunku nustatyti, kiek pagrįsti yra tie priekaištai. Atmetamų projektų skaičius yra labai didelis, todėl objektyviai kyla daug nepasitenkinimo.

LMT įkūrimo jubiliejus yra gera proga išsakyti ne tik linkėjimus, bet ir pageidavimus. Laikas nestovi vietoje, viskas keičiasi, privalome žvelgti į priekį.

Lietuvos visuomenėje stebime daug permainų. Jos neaplenkia ir politikos. Vis daugiau randasi supratimo, kad be stiprių bendruomenių, be efektyviai veikiančio viešojo sektoriaus valstybė sunkiai judės į priekį. Todėl mokslo bendruomenės, kaip intelektualiausios visuomenės dalies, stiprinimas yra visų mūsų užduotis. Lietuvos mokslo taryba ir toliau išlieka institucija, turinti didžiausias galimybes burti mokslo bendruomenę, daryti ją labiau matomą ir įtakingą visuomenėje. Todėl to ir norisi palinkėti gražaus jubiliejaus proga. Imkitės iniciatyvos, mieli kolegos.

Lietuvos mokslininkų laikraščio projektui „Pažinimo ir ugdymo erdvė: mokslininkai – visuomenei“ vykdyti Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas 2016 m. skyrė 10 tūkst. eurų.
„Mokslo Lietuvos“ redakcija

Mokslo Lietuva

Vyriausiasis redaktorius Jonas Jasaitis
Stilistė-korektorė Jolanta Niaurienė
Dizainerė Giedrė Zaveckienė

Redakcinė kolegija: Alyvdas Baležentis, Valentinas Baltrūnas, Valentas Daniūnas, Raimundas Dužinskas, Vygintas Gontis, Nelė Jurkėnaitė, Regina Kvašytė, Milena Medineckienė, Andrius Puksas, Eugenijus Stumbrys, Emilis Urba, Janina Valančiūtė
Redakcijos adresas: J. Basanavičiaus g. 6, LT-01118 Vilnius
El. paštas mokslolietuva@gmail.com, mokslolietuva@takas.lt
Tel. (8 5) 212 1235, laikraštis internete: www.mokslolietuva.lt
Redakcija gerbia savo autorių nuomonę ir mintis, net jei ne visada joms pritaria. Perspausdinant ar naudojant laikraščio „Mokslo Lietuva“ ir jo internetinio puslapio <http://www.mokslolietuva.lt> paskelbtą medžiagą būtina nuoroda į „Mokslo Lietuvą“. Laikraštis platinamas tik prenumeratoriams ir redakcijoje.

ISSN 1392-7191
Leidžia
UAB „Mokslininkų laikraštis“
SL Nr. 169
Spausdino
UAB „Petro ofsetas“
Savanorių pr. 174D, LT-03153, Vilnius
Tiražas 500 egz.